11. szám. XVII. évfolyam Budapest, 1900. junius 15.

Előfizetési díj:
Negyedévre ... ... 1 frt
Félévre ... ... 2 frt
Egész évre ... ... 4 frt
Egyes szám 20 kr.
Megjelen havonkint kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:
PORZSOLT JENŐ. PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:
IX., Kinizsi-utcza 23. sz. I. emelet.

Kiadóhivatal:
József-körút 43. szám.

Az Achiles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vívó-Club,
Érsekujv. Vívó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vívó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vívó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vívó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vívó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vívó-egylet,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számu rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézeteinek.

M. kir. tanárképző-intézeti TORNAGYAKORLÓ-FŐGYMNASIUM KÖNYVTÁRA

A rugdaló a főváros közgyűlésén.

Már maga az az érdeklődés, melyben a nagyközönség és az ifjúság részesíti a tanulóságnak rugdalótól való eltiltása ügyét, bizonyítja e játéknak rendkívüli kedveltségét. Ez a kedveltség az, melylyel számot kell vetni, mikor elakarjuk tanítványainkat tiltani e játéktól, mely helyett ma mit sem játszanának. Így tett a székesfőváros közgyűlése is, mikor nem zárkózott el a rideg tilalommal az ügy beható mérlegelésétől, hanem a Del Medico-féle javaslatot Polónyi Géza és Berzeviczy Albert felszólalása folytán visszatette a tanácshoz, hogy az általunk felvetett módon igyekezzék a kérdést megoldani. Ez a mód pedig az volna, hogy tanári felügyelet mellett a rendes játéktereken engedtessék meg az V-ik osztálytól felfelé a játék. — De mi most is azt hiszszük, hogy a kótyának felkarolása után a tanulóságnak a rugdaló iránti szenvedélye nagyon le fog lohadni.

A közgyülésen elhangzott beszédek közül rövid kivonatban itt közöljük Polónyinak és Berzeviczynek beszédét:

Polónyi Géza szerint a közgyülés, ha Del Medico indítványát elfogadná, anachronizmust követne el és magában maradna a művelt nemzetek közt. A haza, a magyarság, a demokráczia nevében tiltakozik az indítvány elfogadása ellen. Angolországban megvetnivalónak tartják a párbajt és az ily ország fölötte áll az oly országnak, a hol folyvást viaskodnak. Inkább nézi a boxolást és a bikaviadalt, mint a párbajok ostobaságait. Ne tartsák távol az ifjúságot a szabad levegőtől. Jobb a labdázás a sakkozásnál, billiárdozásnál. A magyar nő is újong, ha magyar fiú kerül ki győztesen a labdarugásból. Az arisztokratánál derogál a polgári gyermekekkel dülekedni, de a demokráczia annál lelkesebben folytatja ezt a sportot, mely olcsóbb akármelyik másiknál. Polónyi kijelenti, hogy ifjúságában minden sportot művelt, de az evezés, lovaglás, biciklizés stb. mind veszedelmesebb. Del Medico fia megsérült a footballnál; Polónyi megérti az apa érzelmeit, de hát neki három lovaskatona fia van, azért ha egyik leesnék a lóról, még sem kérné a lovaglás eltiltását. Elmondja Polónyi, hogy két városatya, a ki Del Medico indítványát pártolta, miután egy football-mérkőzést láttak, megtagadta az indítvány pártolását. Az idegen footballozók jó emlékeket visznek magukkal Budapestről. Többet ér ez, mint a mikor természetvizsgálók jönnek Budapestre, bepezsgőznek és elutaznak. A közoktatásügyi miniszter bizony nem fog csatlakozni a tanács álláspontjához. Igenis megóvandó az elfajulástól a labdarúgás úgy, a mint az athletikai szövetség kivánja. Polónyi indítványozza, hogy Del Medico indítványát vessék el, de utasítsák a tanácsot, hogy tegyen újabb javaslatot az athletikai szövetség beadványának értelmében.

Berzeviczy Albert hasonló értelemben szólal fel. Arra utal, milyen furcsa lenne, ha a fővárosi iskolák növendékeit eltiltanák a labdarúgástól, az állami iskolák növendékei pedig tovább játszhatnának. A középiskolák felsőbb osztályainak növendékei igenis üdvös eredménynyel játszhatják ezt a játékot. Ha vannak túlhajtások, hát korlátozni kell, de az eltiltás hiba lenne. A melyik szülő ellenzi a játékot, tiltsa el tőle a gyermekét. Vigyázni kell arra is, hogy ha ma irtóháborút indítanak a football ellen, holnap másik sport ellen folytatják és megesik, hogy a testedzés, a mely most némileg előtérbe jutott, hanyatlani fog. Arra kérjék föl a minisztert, hogy a túlhajtásokat szüntesse meg, de Del Medico indítványa nem fogadható el. Polónyi javaslatához csatlakozik.

Mindezen elvek igazságának elismerése mellett nem szabad a Del Medico-féle indítványt egyszerűen félre tenni, mert, mint lapunk már régen kifejtette, igen is a rugdalónak korlátlan játszása több bajt, mint üdvöst hozhat az ifjúságra. Ezen korlátozás-

nak ki kell terjedni először az osztályokra, azután a helyre és végül a játékra magára. A játékkorlátozásnál azonban jó előre figyelmeztetjük a szakembereket, kik ezt eszközölni fogják, hogy a játék menetét, lényegét nem szabad bántani; nem szabad egy külön iskolai rugdalót szerkeszteni, hanem a korlátozás főleg a játék urias, jószívű, testvéries játszatására szorítkozzék. Nem volna szabad, például a tanulóknak egymást a futásban elébe állással gátolniok, nem kellene megengedni a buktatást, stb.

De a legjobb ellenszer a rugdaló ellen a magyar játékok tanítása és megkedveltetése lesz. Erre nézve miniszterünk megtett mindent, hogy az iskoláknak módjukban legyen kötelességüket teljesiteniök; játékdélutánról, játéktanfolyamról, játéktérről, a tanárok díjazásáról gondoskodott. Hiszszük is, hogy pár év mulva a mi játékaink, főleg a kótya foglalja el a rugdaló helyét.

A VI. országos tornaünnepély.

(A Sport-Világ tudósítása.)

Sopron, junius 3—4.

Elődeihez méltó keretben folyt le az idei tornaünnepély. Ezuttal Sopron város vendégszeretetét élvezték az ünnepélyen résztvevő egyletek tagjai és előrebocsátjuk, hogy a vendéglátó soproni Torna- és Tűzoltó-Egylet mindent megtett az iránt, hogy a vendégek jól érezzék magukat Sopronban.

Szükségtelen talán hangoztatnunk, hogy mily lélekemelő jelenség az ország minden részéből összesereglő tornászok megjelenése egy helyen és mily fontos nemzeti szempontból is, ha ez az összejövetel egy határszéli városban történik. A szövetségi egyletek megjelenése dokumentálja ennek életrevalóságát és erejét és bizalmat önt a vendéglátó egylet tagjaiba, hogy megkezdett munkáját tovább folytassa a saját üdvére, a haza javára. Erkölcsi erőt nyujt a további küzdelemre, az elcsüggedt erőkbe uj életet önt, a dolgozó munkások erejét pedig erőik kifejtésének fokozására serkenti.

Szép volt az ünnepély kerete, lefolyásában sem hiányoztak a megható momentumok, egészben pedig magasztos képet nyujtott, melyre résztvevői mindig örömmel emlékeznek vissza.

A nyugati határvárosban találkoztak a főváros, Pozsony, Eperjes, Győr, Vásárhely, Szabadka képviselői, hogy együtt áldozzanak közös ideáljuknak, a magyar testi erő kiképzésének, melyben életerejének zálogát látják.

A vendégek legnagyobb része már szombaton este megérkezett, köztük a szövetség elnöke, Berzeviczy Albert és a közokt. miniszter képviseletében Boncz Ödönmin.tan.

A soproni pályaudvaron sorfalat állva fogadták őket a soproni egylet tagjai, élükön Szabó kir. tanácsossal, a ki rövid szavakkal üdvözölte a vendégeket.

Vasárnap reggel az ünnepi téren kezdődtek az előversenyek, de ezeknek végső döntése délutánra maradt.

A délutáni szép ünnepélyt azonban elrontotta a 3 órakor kezdődő nagy eső, mely csak 5 óra felé állt el és csak a footballjáték előmérkőzése és a füleslabdaverseny kerültek döntésre.

Délelőtt a városházán tartották meg a díszközgyülést, melyet Szilvásy Márton dr., a soproni egylet elnöke nyitott meg.

Nyomban utána borbolyai Gebhardt József polgármester üdvözölte a vendégeket a város nevében.

Ezután *Berzeviczy* Albert emelt szót és a következő beszédet tartotta:

Igen tisztelt díszközgyülés!

Engedje meg nekem a mélyen tisztelt díszközgyülés, hogy a midőn felszólalok, az első szavam a személyes hála lerovása legyen azon megtiszteltetésért, a melylyel a Soproni Torna- és Tűzoltó-Egylet kitüntetett, hogy t. i. dísztagjává választott. Legyen szabad ezt a kitüntetést úgy tekintenem, nem mint az én csekély, talán túlbecsült érdemeim jutalmát, hanem mint azon szimpáthiának kifolyását, a melylyel az egyesület viseltetik irántam és a melyet én lelkem mélyéből viszonzok. Kitüntetett engem ez a derék egyesület, a mely a hazai tornászat ügyének oly fontos szolgálatot tesz és ebben a kitüntetésben mintegy érvényesülését látom azon ideáloknak, a melyért én és velem az egész szövetség annyi buzgalommal és oly nagy kitartással küzd.

Fogadják ezért leghálásabb köszönetemet. De a hála nemcsak az én részemről jön, mert a szivélyes üdvözlés, hazafias vendégszeretet és a szimpáthia, mely az imént tartott szép beszédekben is nyilatkozott, mindez az egész tornaszövetség kebelében is a legmélyebb hálaérzetet keltette. Legyenek meggyőződve róla, hogy a rokonszenv mellett a régi és derék egyesületük iránti elismerés és nagyrabecsülés indította a tornaszövetséget arra, hogy ez idei közgyülésének helyéül Sopront választotta.

A tornaszövetség minden egyes tagja teljes mértékkel méltányolja azokat az érdemeket, a melyeket ez az egyesület kivívott. Tudjuk, hogy ez a város az országnak legnyugotibb határszéli pontja, a hol az ország olyan tartományokkal érintkezik, a melyek a kultura és egyéb téren és így kétségkivül a tornászás terén is túlszárnyalnak bennünket. Ennek a közeli szomszédságnak minden esetre nyomasztó, de azért buzdító közelsége is arra készteti az egyesületet, hogy törekvéseit eredeti nemzeti tartalommal töltse meg.

Ne tagadjuk, a magyar természetben, daczára az elismerendő sok és kiváló tulajdonoknak még van valami testi indolenczia, a lassú mozgásra való hajlam, bizonyos elkerülése a közvetlenül nem szükséges mozdulatoknak és ez a kényelemre való hajlandóság ez mintegy ellensége a tornászásnak. Ezekkel a tulajdonságokkal ellentétben a német, a mint tudjuk, sokkal élénkebb, mozgékonyabb és mozgékonysága fegyelmezettebb. Itt, a hol a társadalom erősen vegyül német elemekkel, már a népnek alaptulajdonsága is hálás talaja a tornászásnak. Örömmel konstatálom azokat az előnyöket is, a melyeket a vezető férfiaknak buzgó tevékenysége és önfeláldozása nyujt. Mindezeket összefoglalva mi meg voltunk győződve, hogy itt az országos verseny alkalmával a legszebb eredményeket fogjuk látni. Mi a derék soproni egyesületnek örömmel fogjuk a győzelem pálmáját nyujtani. De nemcsak azt, hanem mi szívesen tanulunk is önöktől, mert hiszen éppen a versenyben rejlik bizonyos instruktiv elem.

Mi tehát a legszebb reményekkel eltelve jöttünk ide és mondhatom, el vagyunk bájolva azon fogadtatástól, a melyet itt találtunk. Viszonzásul engedjék meg, hogy én is egyesületük szavával üdvözöljem önöket, áldást kivánva egyesületükre, áldást szép városukra!

Szilvásy Márton dr. ezután a felséges uralkodót éltetve, bezárta a díszközgyülést.

Ugyanott folytatólagosan tartották meg a szövetség közgyülését Berzeviczy Albert elnöklete alatt.

Elnök rövid beszéddel megnyitja a közgyülést és megnyitóját következő szavakkal fejezi be:

„Közgyüléseink — úgymond — mértföldjelzők, melyek a már befutott és befutandó utunkat mutatják, de egyszersmind diadaloszlopok is, mert más-más helyen tartva, azt is jelzik, hogy sikerült egy-egy területet behatóbban munkálni, úgyszólván meghódítani.“

Boncz Ödön osztálytanácsos kimenti a kultuszminisztert, a ki nem jelenhetett meg és tudatja a közgyüléssel Wlassics kultuszminiszter üdvözletét.

Erre Berzeviczy Albert indítványára a közgyülés elhatározza, hogy táviratilag üdvözli a kultuszminisztert.

Az igazgatósági jelentés tárgyalásánál Topavicza Momcsillo emel először szót. Helyteleníti a szövetség igazgató bizottsága, de különösen annak elnöksége által követett irányt, mert nemcsak a tornászatot, hanem az athletikát is pártolja és ezen iránynak jelentésében is kifejezést ad, sőt a szövetségi ünnepélyen is athletikai versenyeket rendez.

Véleménye, hogy a szövetség elhanyagolja a vidéki egyleteket, minek bizonyítéka, hogy 13 vidéki egylet szüntette be a jelentés szerint működését. Ez főként a titkár hibája, a ki nem látogatja eléggé a vidéket.

Berzeviczy Albert védelmébe veszi a titkárt, a ki pártatlan ügyszeretettel és odaadással végzi munkáját és többet tőle kivánni nem lehet, mint a mennyit eddig is tett.

Balogh Hugó ugy találja, hogy a jelentés nem emeli ki eléggé az athletikai irány felkarolásának üdvös hatását és felületesen emlékezik meg arról az eredményről, a mely a játékok — különösen a football — intenzivebb kultiválása által éretett el. Pedig ez a játék a testnevelés leghatásosabb eszközének bizonyult és a nyilvánuló ellenáramlattal szemben a szövetségnek mellette erősen kellene állást foglalnia. Inditványozza, hogy egészittessék ki a jelentés azzal, hogy a footballjáték meghonositása mily sikerrel járt és hogy tegyen lépéseket a szövetség az iránt, hogy a tornatanitók tanulmányozzák a játékot és legyenek őrei annak, nehogy a játék szelleme meghamisittassék és hogy elfajuljon.

Kollár Lajos nem osztja egyik nézetet sem, legjobbnak találja a torna-athletika és a játékok művelésének olyatén egyesitését, mint az kiviláglik a jelentésből.

Miután Balogh visszavonja az inditványát, elnök a vitát bezárja, a gyülés elfogadja az igazgatóság jelentését.

A közgyülés további folyamán inditványokat tettek a tornászköszöntés és egyöntetü öltözék tárgyában, ezeket azonban el nem fogadták.

Az ezután megejtett választáson beadatott 41 szavazat és a következők választattak meg: Berzeviczy Albert dr. elnök, Czölder János dr. és Szinnyey Merse István alelnökök, Jász Géza titkár, Kankovszky Vilmos pénztáros egyhangulag, továbbá Bély Mihály (egyh.), Botzenhardt János dr. (egyh.), Bundsmann Jenő (egyh.), Krenedits Gyula (egyh.), Tedesco Lajos dr. (egyh.), Vecsey István dr. (egyh.), Maurer János (37), Stern József dr. (37) és Kun Gyula (32) igazgatósági tagok. Vidékiek közül igazgatósági tagoknak választattak Nagy Sándor (Arad), Szabó István (Győr), Rüll János dr. (Mohács) egyhangulag.

Igazgatósági póttagok lettek a fővárosiak közül Boros János (egyh.), Wein Dezső dr. (egyh.), és Topavicza Momcsillo (37), a vidékiek közül Pogány Gyula (Pozsony), Schneider Frigyes (Sopron), Uhlarik Mátyás (Eperjes) egyhangulag.

Számvizsgáló tagok lettek: König Géza, Rónay Ernő, Radisits György; póttagok: Freund Sándor, Harrer Ferencz és Kampis Lajos, valamennyien egyhangúlag.

Vasárnap este társas-vacsora volt a tornacsarnokban és a vacsora alatt tornász- és vívómutatványokkal szórakoztatták a jelenlevőket. A tornamutatványokban Lichtl tünt ki remek mutatványaival. A vívó-mutatványokban résztvettek: Keller Tamás (Sopron) — Barcs Samu (Budapest) műkedvelők és Leszák Károly katonai vívómester — Gieser Károly nyitrai vívómester vítőrrel; továbbá kardassaut-kat mutattak be Kugler Sándor—Siró Lajos az Óbudai T. E. tagjai, Lovas Gyula fővárosi vívómester—Rózsa Lajos (Tornászok E.), Barcs Samu—Thier Manó (Budai T. E.), Boros János - Lovas Gyula, Thier Manó—Keller Tamás, Leszák Károly és Gieser Ágoston.

Az eső miatt elhalasztott ünnepélyt hétfőn tartották meg. Zeneszó mellett vonult fel 17 egylet 12 zászlóval, felvonulás után következtek a szabadgyakorlatok, melyek nagyon szép képet nyujtottak.

A versenyeket a mintacsapat-tornázás nyitotta meg, majd sorra döntésre kerültek a versenyek, végül a zászlók megkoszorúzása és a döntő football-mérkőzés fejezték be az ünnepélyt.

A versenyek részletes eredményét az alábbiakban közöljük:

Részletes versenyeredmények:

Tornászati főverseny. Győztesnek Sopron város tiszteletdíja és a szövetség arany-érme, II. nagy ezüst-, III. kis ezüst-, IV. bronz-érem.

	Korlát	Ló	Nyujtó	Összeg
1. (Kakas Gyula (B. T. C.) . . .	14	17	13½	44½
1. (Lichtl Rezső (Sopron) . . .	13½	18	13	44½
3. Katona Gyula (Nemzeti T. E.)	12½	15	15	42½
4. Salamon Géza (Budai T. E.)	13½	14½	12	40
5 Heller Béla (M. T. K.) . . .	11	13½	12½	37
6. Keller Tamás (Sopron) . . .	11	11	11½	33½
7. Dahinten Ernő (Eperjes) . .	8½	13½	11½	33½
8. Dienes Oszkár (Eperjes) . .	9½	12½	10	32
9. Steiner János (Sopron) . . .	7	7	10½	24½

Athleta főverseny. Győztesnek a soproni czukorgyárak tiszteletdíja és a szövetség aranyérme, II. nagy ezüst-, III. kis ezüst-, IV. bronz-érem.

	Helyezési sorrend			
	Magasugrás	Diszkoszvetés	200 m. futás	Pontszámok összege
1. Bauer Rezső (B. T. C.) . . .	1	1	2	4
2. Coray Arthur (B. T. C.) . .	1	2	5	8
3. (Schubert Ernő (M. U. E.) . .	1	7	1	9
3. (Bernáth Ján. (III. k. T. és V. E.)	1	4	4	9
5. Crettier Rezső (M. U. E.) . .	2	3	7	12
6. Ruda Gy. (III. k. T. és V. E.)	2	5	6	13
7. Lesediczky Kálmán (M. U. E.)	2	9	3	14
8. Ziffer (Győr)	1	6	8	15
9. Alt János (Arad)	2	8	9	19

Versenyzett még Speidl Zoltán, de kiesett a diszkoszvetésnél, mert a kötelező minimumot nem dobta meg.

	Elért eredmények		
	Magasugrás	Diszkoszvetés	200 m. futás
Bauer Rezső	150 cm.	3245 cm.	26 mp.
Coray Arthur	150 „	3100 „	27⅕ „
Schubert Ernő	150 „	2285 „	24⅕ „
Bernáth János	150 „	2882 „	26⅖ „
Crettier Rezső	140 „	3025 „	27⅘ „
Ruda Győző	140 „	2650 „	27⅗ „
Lesediczky Kálmán . .	140 „	2260 „	26⅕ „
Ziffer	150 „	2610 „	28 „
Alt János	140 „	2270 „	28⅖ „

*

Minta-csapattornázás.

Első osztályúnak minősíttettek: Aradi T. E, Budai T. E. I., Nemzeti T. E., Óbudai T. E., Budai T. E. II., Soproni T. E. és M. T. K.; másodosztályúnak minősíttettek: III. ker. T. és V. E. és Eperjesi T. és V. E.

Hármasugrás. Győztesnek a soproni takarékpénztár tiszteletdíja és a szövetség nagy ezüst-érme, II. kis ezüst-, III. bronz-érem.

I. Lesediczky Kálmán (M. U. E.) . 1135 cm.
II. Schubert Ernő (M. U. E.) . . . 1092 „
III. Steiner János (Sopron) . . . . 1005 „
IV. Ramaszeder István (B. T. C.) . 1000 „

Gerelyvetés. Győztesnek a soproni czukorgyárak tiszteletdíja és a szövetség nagy ezüst-érme, II. kis ezüst-, III. bronz-érem.

I. Crettier Rezső (M. U. E.) . . 3085 cm.
II. Lencz Rezső (Óbudai T. E.) . 3060 „
III. Kugler Sándor (Óbudai T. E.) . 2890 „
IV. Coray Arthur (B. T. C.) . . . 2880 „

100 m.-es sikfutás. Győztesnek Sopron vármegye tiszteletdíja és a szövetség nagy ezüstérme, II. kis ezüst-, III. bronz-érem.

Első előfutam:

Speidl Zoltán (M. U. E.) 1., Helmich Miksa (Óbudai T. E.) 2., Herczog Ede (M. U. E.) 3.

Második előfutam:

Schubert Ernő (M. U. E.) 1., Bernáth János (III. ker. T. és V. E.) 2.

Döntő futam:

Schubert Ernő, 12 mp. 1., Speidl Zoltán 2., Helmich Miksa 3.

1 méterrel biztosan nyerve, mellszélességgel második.

Füleslabda mérkőzés.

Az előmérkőzésekben az Eperjesi T. és V. E. és a B. T. C. győzött a Tornázók E. és a Győri T. E. ellen 2:0 aránynyal.

A döntőben 2:0 győzött az Eperjesi T. E. a B. T. C. ellen. Az eperjesiek két év óta nagyot javultak és új dobási módot mutattak be, a mi igen előnyösnek bizonyult, ugyanis a lendületet a dobáshoz a test körüli forgással szerzik meg, hasonlóan a nálunk újabban divatba jött diszkoszvetési módhoz.

Football-mérkőzés. Soproni hölgyek díja.

Az előmérkőzésben a M. U. E. I. győzött a Pozsonyi T. E. ellen 7 : 0 aránynyal. Első félidő 3 : 0, második félidő 4 : 0. A játék nagyon szép képet nyújtott, a M. U. E. határozott fölénye volt észlelhető. A pozsonyiak közül kivált Gottpreisz jobb szélső csatár a labdának kitünő czetrirozásával és hogy a pozsonyiak nem tudtak pozitiv eredményt elérni, az főként a baloldali csatárok lassú lefutásának és rossz helyezkedésének tulajdonítható.

A másik előmérkőzés elmaradt, mert az Óbudai T. E. nem állitotta ki csapatát a B. T. C. ellen.

A döntő mérkőzés hétfőn, déli 12—2 óra közt folyt le nagy melegben, mely teljesen eltikkasztotta a játék vége felé a játékosokat.

B. T. C. rögtön támad és alig egy percz alatt Ray megszerzi csapatának az első goalt, melyet gyors egymásutánban másik kettő követ Ramaszeder és Ray által. A B. T. C. állandóan támad és az első félidő letelte előtt Mindernek sikerült a labdát negyedszer is a kapuba lőni.

Helycsere után hosszú ideig eredménytelenül folyik a küzdelem, mintegy 20 percznyi játék után Sábián védhetlenül küldi a labdát a B. T. C. kapujába. Felállás után a B. T. C. csatárai rögtön lerohannak a M. U. E. kapujához és Ray megszerzi csapatának az ötödik goalt. Több eredményt egyik csapat sem ér el s így a játék 5 : 1 aránynyal a B. T. C. javára dőlt el.

Verseny után díszebédre gyültek össze a résztvevők a városi kaszinóban és Princz dr. és Szilvássy Márton dr. után Berzeviczy Albert, mint a jury elnöke, gyönyörű beszéd kiséretében osztotta ki a díjakat a győzteseknek.

Berzeviczy Albert először köszönetet mond az egybegyült tornászok nevében azon szívélyes üdvözlésért és a nagy barátságért, a melyet Sopron városában tapasztaltak. Szónok saját személyét illetőleg is háláját rójja le azért az elismerésért, a melylyel a soproni Torna-Egyesület őt kitüntette. Az országos tornaszövetség minden esetre hálával tartozik Sopron iránt, de nem azért a pazar bőkezűségért, a melylyel Sopron városa a vendégeket ellátja, hanem azért, mert itt megtalálta a szövetség azoknak az eszméknek teljes megértését és átérzését, a melyeknek a szolgálatában áll. A szövetség ezeket az eszméket már évek óta hirdeti és szónok maga is már körülbelül 8 év óta hirdeti azt, hogy a mire az országnak legnagyobb szüksége van, az mintegy új renaissance, egy újjászületés. Szüksége van arra az országnak, hogy fiai vidorabbak, edzedtebbek legyenek, hogy a modern élet nehéz feladatait képesek legyenek lenyügözni. Meggyőződése az, hogy ha az új nemzedék testileg edzedtebb s annak következtében lelkileg tisztább lesz, akkor úgy az élet, mint a társadalom problemáit helyesebben fogja megoldani és szellemi tisztasága, kedélye szebb irányba fogja terelni magát az életet is. Ez a czél olyan, a melynek csak a megközelítésére is teljes odaadás és önmegtagadás szükséges, mert ezen a téren fényes elismerést aratni nem lehet. Nálunk, őszintén szólva, még az állategészségnek a méltatása is magasabb fokon áll, mint a testnevelés ügye. Bizonyos áliatfajok nemesítése fontosabb kérdés volt, mint egy testileg teljesen ép és edzett nemzedék felnevelése. Lám a lóversenyek sokkal kiválóbb közügyet képeztek, mint a tornaversenyek.

De ezek a körülmények nem riasztják vissza a szövetséget, mely azért magasan lobogtatja törekvésének zászlaját, mert tudjuk, hogy kötelességünket teljesítjük. A kötelesség teljesítése pedig olyan forrás, a melyből minél többet merítünk, annál erősebben buzog. Ilyen ideális czélokért küzdve, az ember a végtelenig mehet, mert igaza van annak az angol írónak, a ki azt mondja, hogy egy ember, a kinek hite van, nagyobb szocziális hatalom, mint kilenczvenkilencz olyan, a kinek csak érdeke van (Éljenzés). Ezen eszme szolgálatában jöttünk mi ide Sopronba s elmondhatjuk, hogy el vagyunk bájolva, nem a fényes fogadtatásért, a szép, a művelt, a haladó Sopron látásától, hanem az, a mi minket legjobban megragad és elbájol, a mi szíveinket leginkább megvesztegette az az általános magyar szellem, magyar érzelműség és az arról való meggyőződés volt, hogy Sopron városa külsőleg, bensőleg egyaránt magyarrá törekszik lenni. A magyar Sopron az, a melynek meghoztuk az egész ország tornászainak üdvözletét, a magyar Sopron az, a melynek emlékét magával viszik a szövetség tagjai. Poharat emel Sopron társadalmának kiváló vezetőire, a szövetség jó barátjaira.

A díszebéd után délután majális volt, melyen résztvettek az ottmaradt vendégek, a legtöbben azonban az esti vonatokkal elutaztak, jó emlékeket vive magukkal Sopron városából és azzal a reménynyel, hogy a jövő évi szövetségi ünnepély hasonló sikerrel fog végződni — Hódmező-Vásárhelyen.

Külföldi tornatanár-képzés.

Irta: Andor Tivadar. (Folytatás.)

6. Hesseni nagyherczegség.

A tornatanító-képzés munkáját már 1849-ben Spiesz Adolf, az iskolai tornázás nagy reformátora kezdte meg Darmstadtban, Spiesz Adolf csak rövid ideig vezethette az intézetet, mert egészségi tekintetekből állásáról lemondani volt kénytelen. Sok kisérletezés után 1874-ben Marx tornafelügyelő megbizatott rövidebb (afféle útmutató) tornatanfolyamok rendezésével s pedig 3—4 naposokkal tavaszszal, 14 naposokkal őszszel. 1878-ban 4 hetes tanfolyamokon résztvettek a néptanítók és később 6 hetes tanfolyamokon a közép- és leányiskolai tanárok. 1895-ben épült díszes újabb tornahelyiségben jelenleg oktatást nyernek a tornatanításból és előkészülhetnek a tornázási szakra a darmstadti tanitói és paedagogiai seminariumok növendékei.

Tanítási anyag: Anatomia, physiologia, a tornázás története és rendszere.

7. Dánia.

Kopenhágában Nachtegall Ferencz 1800. január elején a testgyakorlás ápolása czéljából privát intézetet nyitott. Ez volt Európában az első, rendszeres tornázást űző intézet. Ez igen látogatott intézetben Nachtegall jelentékeny számú tornatanítót képezett ki. Nagyobb méreteket öltött a tornatanító-képzés a dán király által a népiskolai tornatanítók képzésére 1808-ban felállított civil gymnastikai intézetben. A torna általános elterjedésnek indult és 1828-ban a tornázás mint kötelező tantárgy behozatott a tanintézetekbe. A szükséglet kielégítésére 1828-ban a még 1808. évben felállított katonai torna intézetben egy mintaiskola rendeztetett be oly czélból, hogy ingyen tornatanítókat képpezen ki. (Az első évben 200-an vettek benne részt.)

Bár később a felsőbb intézetek hallgatói a Ling-féle svédtornázásnak kezdtek hódolni, újabban azonban a német tornarendszer általánossá vált, s a dánok ily alapon készülnek külön épületben egy tornatanár-képző intézet felállításához.

8. Németalföld.

A tornázás csak most indul virágzásnak. Állami tornatanítóképző intézete nincsen, de azért tornatanítók képeztetnek Amsterdamban, német tornatanítók vezetése mellett a torna-egyesületekben.

9. Belgium.

Antwerpen- és Brüszelben már 1839 óta van egyleti tornázás, tornatanfolyam azonban csak 1874-ben szerveztetett Nivelleben s pedig kezdetben csak az elemi iskolai tanítók és tanítónők részére 6 heti tartammal, 1875-ben póttanfolyam rendeztetett be a középiskolai és magasabb intézetek tornatanárai számára. Az előbbi 1876-ban 1 hónapra szállíttatott le. Az 1877-ben kiadott vizsgálati szabályzat szerint a vizsgálat feloszlik irásbeli, gyakorlati és módszertani részre. Az irásbeli vizsgálat tárgyköre: a testi nevelésre vonatkozó peadagogia, tornázás története módszere, boncztani, élettani és gyógyászati ismeretek. A gyakorlati rész felőlel bizonyos számú tornagyakorlatot és végre a didaktikai vizsgálat egy gyakorlati tornaóra tartásában áll.

10. Schweicz.

A schweiczi testgyakorlás sajátlagos nemzeti jelleget képvisel és inkább katonai előkészítés a czélja, de azért a tornarendszer alapján áll. Kezdetben a tornatanítók a tanítóképezdében képeztettek. Az első tornatanítóképző tanfolyam 1889. őszén volt (katonai felügyelet mellett) Winterthurban. A tanfolyamok ismétlődők. Tartamuk: 3 hét. 1890 óta leányiskolai tornatanítók részére külön tanfolyamok rendeztettek Bazelben Lausanneban, Zürichben és Luzernben. (Folyt. köv.)

Különfélék.

Torontáli vívóverseny. Vasárnap rendezte a „*Torontáli Athletikai Club*“ Nagybecskereken országos kardversenyét, mely egyúttal a torontáli vándordíj első kiirása volt. E sportünnepély a maga teljességében és részleteiben méltó volt az országos jelleghez. Számos kiváló vivó részvétele biztosította a verseny magas sportszínvonalát, a *Rónay* Jenő főispán elnöklete alatt működő versenybiróság pedig, melynek tagja a rendező egyesület részéről Dr. *Vinczehidy* Ernő elnök, az ünnepély nagybuzgalmú szervezője s *Faur* Kornél, Budapestről *Krepelka* Béla a M. A. C. titkára s Dr. *Porteleky* László a ki a „Magyar Athletikai Szövetség“-et is képviselte, Szegedről *Toricelli* Angelo vivómester volt — a maga részéről is mindent elkövetett, hogy a verseny sportszerű jelentőségét biztositsa. A verseny első része minősitési küzdelem volt, melyben elsőnek *Mészáros* Ervin M. A. C., másodiknak *Halbleib* József M. A. C., harmadiknak *Matuskovich* főhadnagy (Szeged, Toricelli iskola), negyediknek *Szántay* Jenő M. A. C., minősittetett, kivülök *Szőts* Aladár főhadnagy M. A. C., *Koós* hadnagy (Szeged, Toricelli iskola) *Penninger* Antal M. A. C., *Bakos* Géza M. A. C. került bele a vándordíj körvivásába, melyből győztesnek *Mészáros* Ervin került ki, a ki aranyérmet nyert egyletének, a Magyar Athletikai Clubnak pedig a *Torontáli Vándordíjat*, második *Szőts* Aladár főhadnagy M. A. C. lett, ki *Rónay* főispán tiszteletdíját, harmadik *Halbleib* József M. A. C. ki az osztályozásban másodiknak helyeztetvén, a kettős eredményeért a *jury* tiszteletdíját nyerte, negyedik *Szántay* Jenő M. A. C. A versenyt akadémia követte, melyen, a délelőtti verseny résztvevőin kivül *Iványi* Gyula legkiválóbb kardvivónk, Dr. *Porteleky* László az idei országos bajnok, s a mesterek közül *Toricelli* Angelo (Szeged) és *Horváth* Lajos vett részt, kiérdemelve a disztinguált közönség teljes elismerését. *Iványi*-nak *aranyérmet* szavazott meg a versenybiróság, Gr. *Csekonics* Gyula tiszteletdíját *Toricelli* Angelo mester, a kinek két tanitványa is eredményesen szerepelt, a Magyar Athletikai Szövetségét pedig Dr. *Porteleky* László bajnok. A sportünnepély körültekintő rendezésével a „Torontáli Athletikai Club“ kivivta magának a magyar vivóvilág igaz elismerését.

A Magyar Athletikai Club június 10-én tartotta nemzetközi athletikai és kerékpáros viadalát az Orczy-kertben. Az eredmény a következő:

I. A Gerenday-vándordíjban: Koppán Pál M. U. E. győztes, második Schubert Ernő B. E. A. C., harmadik Pertich Kálmán M. U. E.

II. Súlydobás: 1. Crettier Rezső M. U. E. 11·56, 2. Strausz Gyula B. E. A. C., 3. Gruber Gyula Sz. S. E. (Szabadka).

III. 1609 méteres kerékpáros térelőnyverseny: 1. Róth Sándor M. A. C. (160 méter előny.) 2. $19^2/_5$ mp. Kirchknopf Ferencz M. A. C. (50 méter.) 3. Lőwy Artur Főv. K. E. (60 m.)

IV. Egy angol mértföldes síkfutás Magyarország bajnokságáért. 1. Wraschtil Herman W. A. C. (Bécs) 4. p. 54 mp. 2. Purt Béla M. A. C. 4. p. $54^1/_5$ mp.

V. Távolugrás Magyarország bajnokságáért. 1. Siola (álnév) W. A. C. (Bécs) 6 m. 15 cm. 2. Pertich Kálmán M. A. C. 5 m. 99 cm. 3. Wargha Pál B. E. A. C. 5 m. 98 cm.

VI. Tiszti kerékpárverseny. 1. Bernolák István honvédhadnagy (Pozsony) 3 p. $^3/_5$ mp. 2. Wolfstein Géza sorhajózászlós (Póla) (előny nélkül). 3. Szervánszky Jenő honvédhadnagy.

VII. Eszterházy emlékverseny. Rúdugrás. 1. Kauser F. Jakab M. A. C. 3 m. 11 cm. (rekord). 2. Wargha Pál B. E. A. C. 2 m. 82 cm. 3. Sasse Károly M. A. C. 1 m. 72 cm.

VIII. Andrássy vándordíj $^1/_4$ angol mfd. síkfutás. 1. Speidl Zoltán M. U. E. $53^1/_2$ mp. 2. Koppán Pál M. A. C. 54 mp. 3. Simi Ferencz M. A. C.

IX. 3000 méteres kerékpárverseny. 1. Kirchknopf Ferencz M. A. C. $5:59^2/_5$ mp. 2. Lőwy Artur Főv. K. E. 3. Roth Sándor M. A. C.

X. 220 yardos síkfutás. Döntőben 1. Uhlig Károly Lud. Akad. (12 m. előny) 24 mp. 2. Marczinkó Ferencz B. A. C. (10 m. előny.) 3. Sebesi J. Miklós M. A. C. (20 m. előny.) 4. Simi Ferencz M. A. C. (8 m. előny.) 5. Pick Géza M. U. E. (8 m. előny.)

XI. 3 angol mértföldes síkfutás. 1. Volf Jakab A. C. Sparta Prága 17 p. $21^3/_5$ mp. 2. Gorka Ágost M. U.

A Magyar Turista-Egyesület budapesti osztályának kirándulásai jun. 15-től jul. 15-ig.

Junius 17-én. Bánhida, Szelim-barlang, Turul-madár (Komárom vármegye által emelt ezredévi emlék), Peskő, Komárom-Tolna (ebéd: 1 teriték ára személyenként 2 k.) s innen kocsikon Felső-Gallára. Indulás a M. Á. V. keleti p. u.-ból reggel 6 óra 50 pk.-kor. Gyaloglás $4^1/_2$ óra. Vasúti költség 3 k. 20 f. (Menettérti-jegy Tata-Tóvárosra.) Jelentkezési határidő junius 15-e, mely alkalommal a teriték ára (2 kor.) lefizetendő. Vezető: Dr. Tódorffy Domonkos.

Junius 24-én két nagyobb kirándulás rendeztetik u. m.:

a) Ajnácskőre.

Indulás junius 23-án a M. Á. V. k. p. u.-ból esti 11 óra 10 p.-kor. Füleken átszállás. Érkezés Ajnácskőre junius 24-én reggeli 6 óra 48 p.-kor. Az állomásról be a faluba. A várrom megtekintése után a Ragács csúcsára. Innen le az Ajnácskői fürdőbe. Ebéd. Délután a Pogánvárba (bazaltkráter) és a Sőregi várhegyre. Visszatérés Ajnácskőről 5 óra 50 p.-kor. Érkezés Budapestre esti 9 óra 20 p.-kor. Gyaloglás 6 óra. Élelmezésről nem okvetlenül szükséges gondoskodni. Vasúti költség 14 korona. Vezető: Lappert Antal.

b) A Börzsönyi hegységbe.

Indulás junius 23-án a M. Á. V. ny. p. u.-ból esti 6 óra 20 p.-kor Verőczére. Vacsora és meghálás. Másnap reggeli 4 órakor kocsikon indulás Szokolyahutára. Innen gyalog a Magas Tax alatt fekvő erdővédi lak érintésével a Nagy-Hideghegyre s onnét a Szabókő és Oltárkő érintésével a Viski bérczen át a Csóványos és Magasfa közti nyeregbe. Leszállás a Málnáshegyen át Diós-Jenőre; onnét kocsikon Verőczére. Gyaloglás 9 óra (csakis kitartó gyalogosoknak ajánlható). Élelmet kiki magával visz. Vasúti költség 1 k. 20 f. (Menettérti-jegy Verőczére). Jelentkezési határidő: junius 22-e. Vezető: ifj. Kellner Ernő.

Délutáni kirándulás: Svábhegy, Széchenyihegy, Csillebércz, Irhásárok. Indulás a svábhegyi fogaskerekű vasút városmajori állomásról d. u. 3 órakor ind. vonatával. Gyaloglás 3 óra. Vasúti költség 40 f. Vezető Silberer Béla.

A *junius 29-től julius 1-ig* terjedő időközben a munkácsi ezredévi emlékhez és a Keleti Beszkidekbe rendezendő kirándulás tervezete külön fog kiadatni.

Julius 1-én. Dömös, Prédikálószék, Pilis-Szent-László, Paprét, Öreg bükktető, Hétvályú-forrás, Tahi. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggeli 6 óra 15 p.-kor induló vonattal; hazatérés hajón. Gyaloglás $7^1/_2$ óra. Élelmet kiki magával visz. Vasúti és hajóköltség 1 k. 80 f. Vezető: Zsembery Gyula.

Julius 8-án. Dömös, Rámhegy, Szerkövek, Dobogókő, Két bükkfa nyerge, Pilis, Pilis-Szántó (leereszkedés ide a Pilis sziklaélén) Ziribár, Margitliget, Pomáz Gyaloglás 9 óra (csakis kitartó gyalogosoknak ajánlható). Élelmet kiki magával visz. Vasúti költség 1 k. 36 f. Vezető: Déry József.

Délutáni kirándulás: Zúgliget, Budakesz, Normafa, Svábhegy. Déli vasút. Találkozás a közúti vaspálya zúgligeti végállomásánál d. u. 3 órakor. Gyaloglás $4^1/_2$ óra. Vezető ifj. Kellner Ernő.

Julius 15-én a Mátrába. Julius 14-én indulás a M. Á. V. keleti p. u.-ból d. u. 5 óra 20 p.-kor Pásztó-ra. Érkezés esti 8 óra 36 p.-kor. Vacsora és meghálás.

Kik a délutáni vonattal nem indulhatnának, az este 11 óra 10 p.-kor induló vonatot (érkezik Pásztóra 2 óra 50 p.-kor) vehetik igénybe.

Másnap reggel 4 órakor indulás gyalog Hasznos vára felett a Gombás tetőn, az Ágasvár és Óvár közti nyergen és a Piszkés tetőn át a Nagy-Galyára (Samassa-menedékház). Innen a Kis-Galyán és a Remetefa-nyergén át a Hanák kilátó érintésével Mátra-Füredre és Gyöngyösre. Hazatérés az este 7 óra 12 p.-kor induló vonattal. érkezés Budapestre este 10 órakor. Gyaloglás 9 óra. Élelmet kiki magával hoz. Vasúti költség 6 k. 90 f., Jelentkezési határidő julius 12-e. Vezető; Galamb János.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascenus“-

kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kezet, elháritja a kard csúszását, megóvja a keztyüt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanitási czélokra ajánlotta.

Bármely kardra könnyen ráerősithető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusitók kerestetnek.

Magyar ruggyantagyár részvénytársaság

BUDAPEST.

A m. kir. tanárképző intézet GYAKORLÓ-FŐGYMNASIUM KÖNYVTÁRA

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK.

A kövérebb számok az éjjeli időt jelzik (esti 6-tól reggel 6-ig).

Budapest keleti p. u.–Hatvan.

Állomások	Gy. v. I—II 402	Gy. v. I-II 304	[1]Sz. v. I—III 320	[1]Sz. v. I—III 1508	Sz. v. I—III 408	Sz. v. I—III 306	Sz. v. I-III 310	Sz. v. I-III 316	Gy. v. I—II 404	Sz. v. I—III 312	Gy. v. I—II 302	Sz. v. I—III 308	Sz. v. I—III 318	Sz. v. I—III 1506	Sz. v. I—III 306	Gy. v. I—II 1510	V. v. I—III 322
Budapest keleti p. u. ... indul	7·10	7·30	7·35	7·50	8·50	9·35	12·35	1.30	2·35	2·45	3·45	5·20	**6·25**	**8·00**	**8·55**	**10·40**	**12·10**
Gödöllő ... érkezik	—	—	8·38	8·54	9·54	10·45	1·47	2.40	—	3·53	4·27	**6·30**	**7·36**	**9·11**	**10·06**	**11·25**	**12·28**
„ ... indul	[1]7·53	8·13	8·40	8·55	9·55	10·46	1·49	—	[1]3·18	3·54	4·28	**6·31**	**7·38**	**9·12**	**10·07**	**10·26**	**12·29**
Aszód ... indul	[1]8·13	[1]8·29	9·05	9·19	10·17	11·12	2·16	—	3·38	4·22	4·46	**6·59**	**8·05**	**9·38**	**10·35**	—	**1·01**
Hatvan ... érkezik	8·30	8·45	9·30	9·44	10·38	11·36	2·45	—	3·55	4·50	5·03	**7·25**	**8·33**	**10 05**	**11·03**	**12·06**	**1·28**

Hatvan–Budapest keleti p. u.

Állomások	V. v. I—III 321	Sz. v. I—III 405	[2]Gy. v. I—II 1509	Sz. v. I—III 309	Sz. v. I—III 1505	[3]Sz. v. I-III 319	Sz. v. I III 307	Sz. v. I—III 311	Gy. v. I—II 301	Gy. v. I—II 403	Gy. v. I II 313	Sz. v. I—III 305	Sz. v. I-III 407	Sz. v. I-III 1507	Gy. v. I-II 303	Gy. v. I—II 401	[1]Sz. v. I—III 377
Hatvan ... indul	**2·27**	**4·25**	**5·20**	**5·25**	6·00	6·52	8·08	10·20	11·37	12·05	—	4·54	**6·33**	**6·52**	**8·03**	**8·33**	**8·38**
Aszód ... indul	**3·06**	**4·52**	**5·40**	**5·53**	6·29	7·17	8·33	10·50	—	12·23	—	5·21	**6·58**	**7·19**	—	**8·52**	**9·05**
Gödöllő ... érkezik	**3·48**	**5·22**	6·02	6·25	7·04	7·46	9·02	11·21	[1]12·11	[1]12.44	—	5·52	**7·25**	**7·45**	[1]**8·37**	[1]**9·14**	**8·35**
„ ... indul	**3·50**	**5·24**	6·03	6·27	7·06	7·48	9·03	11·22	–	—	4·32	5·54	**7·26**	**7·47**	—	—	**9·47**
Budapest keleti p. u. ... érkezik	**5·20**	**6·35**	6·55	7·30	8·15	8·45	10·02	12·25	12.50	1·30	5·35	**7·00**	**8·20**	**8·50**	**9·20**	**10·00**	**10·40**

[1] Csak ünnep- és vasárnap, május 15-től szeptember 15-ig bez. — [2] Junius 15-től szeptember 15-ig bez. — [3] Május 15-től. — [4] Május 15-től szeptember 15-ig, Budapest keleti p. udvar Tura között. — Aszód állomás kivételével, ünnep- és vasárnapokon az utasok leszállása ki van zárva.

Budapest keleti p. u.–Bicske.

Állomások	Sz. v. [2]10 I—III	Gy. v. 6 I—II	Sz. v. 20 I—III	Sz. v. 22 I—III	Gy. v. 1302 I—II	Gy. v. 4 I—II	Sz. v. 16 I—III	Sz. v. 12 I—III	Sz. v. 18 I—III	T. sz. sz. 48 I—III	Sz. v. [1]1304 I—III	Sz. v. [1]8 I—III
Budapest keleti p. u. ... ind.	6·50	8·50	V/15-től bez. IX/15-ig ünn. és vas. közl. 9·00	12·25	1·45	2·20	2·30	4·30	VI/1-től bez. IX/15-ig közl. **7·20**	**9·00**	**9·55**	**10·45**
Budapest—Ferenczváros ... ind.	7·07	—	9·11	12·36	—	—	2·41	4·41	**7·31**	**9·34**	**10·08**	**10·59**
Budapest—Kelenföld ... érk.	7·16	9·06	9·20	12·45	2·01	2·36	2·51	4·51	**7·40**	**9·45**	**10·18**	**11·10**
„ „ ... ind.	7·21	9·07	9·21	12·46	2·02	2·37	2·52	4·53	**7·41**	**9·50**	**10·21**	**11·18**
Bicske ... érk.	8·27	9·45	10·24	1·50	2·40	3·15	3·56	5·57	**8·48**	**11·00**	**11·31**	**12·18**

Bicske–Budapest keleti p. u.

Állomások	T. sz. sz. 47 I—III	Sz. v. [1]7 I—III	Sz. v. 1303 I—III	Sz. v. 11 I—III	Gy. v. 3 I—II	Gy. v. 1301 I—II	Sz. v. 21 I—III	Sz. v. 27 I—III	Gy. v. 5 I—II	Sz. v. 15 I—III	Sz. v. 19 I—III	Sz. v. 9 I—III	Sz. v. 17 I—III
Bicske ... ind.	**4·35**	**5·05**	**5·46**	7·46	12·50	1·11	3·17	4·31	**6·19**	VI/1-től bez. IX/15-ig közlek. **6·50**	V/5-től bez. IX/15-ig közlek. **7·26**	**7·42**	VI/1-től bez. IX/15-ig közlek. **9·20**
Budapest—Kelenföld ... érk.	**5·44**	6·12	6·51	8·49	1·28	1·48	4·18	5·36	**6·58**	**7·52**	**8·35**	**8·46**	**10·19**
„ „ ... ind.	**5·47**	6·16	6·59	8·59	1·29	1·49	4·28	5·40	**6·59**	**7·54**	**8·37**	**8·48**	**10·20**
Budapest—Ferenczváros ... ind.	6·02	6·27	7·12	9·09	—	—	4·38	5·53	—	**8·07**	**9·48**	**9·03**	**10·30**
Budapest keleti p. u. ... érk.	6·15	6·40	7·25	9·20	1·45	2.05	4·50	6·05	**7·15**	**8·20**	**9·00**	**9·15**	**10·40**

[1] A 7., 8. és 1304. sz. személyvonatnál naponta. — [2] A 10. sz. személyvonatnál május 15-től bez. szeptember 15-ig, ünnepnap- és vasárnapokon a szomszédos forg. menetjegyek használata. — [3] A 9. sz. személyvonatnál Bicske Budapest keleti p. u. között. Budapest Kelenföld állomás kivételével május 15-től bez. szeptember 15-ig ünnep- és vasárnapokon az utasok felszállása ki van zárva.

Budapest ny. p. u.–Párkány–Nána és vissza.

Állomások	[5]Kiáll. exp. I-II	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Gy. v. I-II	Gy. v. I-II	[2]Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz.v. I-III	Sz. v I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz.v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[4]Sz.v. I-III	[3]Sz.v. I-III	T. v. sz. sz I-III	S/. v. I-III	[1]Sz. v. I-III	[3]Sz v. I-III	Sz. v I-III
Budapest ny. p. ind.	**5·45**	**5·55**	6·15	6·55	7·30	8·00	8·45	9·15	9·25	12·15	12·25	12·40	1·15	2·15	2·20	2·35	3·20	4 30	4·50	5·45	**6.00**	**6·20**	**7·40**	**7·50**	**8·20**	**9·05**	**9·25**	**9·35**	**10·20**	**10·40**
Palota-Ujpest ... „	—	6·10	6·28	7·10	—	—	9·00	9·30	9·39	12·30	12·41	12·57	1·30	—	2·35	2·50	3·35	4.45	5·04	5·58	**6.15**	—	**7·55**	**8·04**	**8·34**	**9·20**	**9·39**	**9·51**	**10·35**	**10·56**
Vácz ... „	6·18	érk.	7·06	érk.	8·03	—	9·48	érk.	10·18	érk.	1·24	1·43	érk.	2·55	érk.	3·33	érk.	érk.	5·43	**6·35**	érk.	**7·06**	érk.	**8·46**	**9·11**	**10·06**	érk.	**10·35**	érk.	**11·40**
Nagy-Maros ... „	—	—	7·39	—	8·21	—	10·25	—	10·50	—	1·57	2·20	—	3·21	—	4·10	—	—	**6·15**	érk.	—	**7·39**	—	**9·19**	érk.	**10·42**	—	**11·08**	—	érk.
Párkány-Nána ... érk.	6·58	—	8·21	—	8·48	9·09	érk.	—	11·30	—	érk.	érk.	—	3·58	—	5·00	—	—	érk.	—	—	**8·30**	—	érk.	—	**11·26**	—	**11·49**	—	—

Állomások	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[1]Sz v. I-III	T. v. sz sz I-III	Sz. v. I-III	[4]Sz.v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Gy. v. I-II	Sz. v. I-III	Sz. v I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz.v. I-III	[2]Sz.v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz.v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Gy. v. I-II	Gy. v. I-II	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Sz v. I-III	[6]Kiá l. exp. I-II	Sz. v. I-III	[3]Sz.v. I-III
Párkány-Nána ... ind.	—	—	—	—	**4·48**	**5·23**	—	—	6·30	—	8·40	—	—	12·37	—	—	—	—	—	—	3·53	—	—	—	**6·20**	**7·49**	**8·06**	—	—	—	**9·33**	**8·44**	—
Nagy-Maros ... „	—	—	—	—	**5·30**	6·07	—	6·55	7·20	—	9·31	—	11·40	—	—	—	2·03	—	4·00	—	4·42	—	—	—	**7·13**	—	**8 33**	—	—	**9·07**	—	**9·35**	—
Vácz ... „	—	—	**5·20**	—	6·00	6·42	—	7·26	7·54	—	10·04	—	12·17	1·18	—	—	3·05	—	4·35	—	5·15	—	**7·10**	—	**7·50**	—	**8·52**	—	**9·25**	**9·43**	**10.13**	**10·32**	—
Palota-Ujpest ... „	**4·25**	**5·25**	6·04	6·25	6·37	7·22	7·30	8·00	8·32	9·55	10·52	12·40	1·01	—	1·45	2·50	3·47	3·55	5·13	5·30	5·52	**6·35**	**7·52**	**8·10**	**8·32**	—	—	**9·50**	**10·07**	**10·22**	—	**11·15**	**11·30**
Budapest ny. p. u. érk.	**4·40**	**5·40**	6·20	6·40	6·50	7·35	7·45	8·10	8·45	10·10	11·05	12·55	1·15	1·50	1·58	3·05	4·00	4·10	5·24	5·45	**6·05**	**6·50**	**8·05**	**8·25**	**8·44**	**9·00**	**9.25**	**10·05**	**10·20**	**10·35**	**10.45**	**11·30**	**11·45**

Jegyzet: [1] Ezen vonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva. — [2] Május hó 15-től ünnep- és vasárnapokon közlekedik. — [3] Május hó 15-től bez. szeptember 15-ig, ünnep- és vasárnapokon közlekedik. — [4] Junius hó 1-től közlekedik. — [5] Junius hó 1-től minden csütörtökön közlekedik. — [6] Junius hó 1-től minden szerdán közlekedik.

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	HOVÁ
			délelőtt	
32	6	20	v. v.	N.-Kanizsa
604	6	50	gy. v.	Gyfehérvár, N.-Szeben Kolozsvár, Stanislau
10	6	50	sz. v.	Bécs, Grácz
402	7	10	gy. v.	Kassa, Munkács
1002	7	15	„	Zágráb, Fiume, Róma
304	7	30	„	Ruttka, Berlin
[1]320	7	35	sz. v.	Hatvan
906	7	35	„	Belgrád, Brod,
1508	7	50	„	Kassa, Csorba
1008	8	00	„	Zágráb, Fiume, Pécs
606	8	10	„	Arad, Brassó
506	8	30	„	Kolozsvár, Brassó
6	8	50	gy. v.	Bécs, Graz
408	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
[1]20	9	00	„	Bicske
1708	9	15	„	M.-Sziget, Stanislau
306	9	35	„	Ruttka, Berlin
			dél után	
[1]514	12	10	sz. v.	Nagy-Káta
22	12	25	„	Bicske, N.-Kanizsa
310	12	35	„	Hatvan
316	1	30	„	Gödöllő
1302	1	45	gy. v.	Fehring, Grácz
504	1	55	„	N.-Várad, Debreczen
602	2	15	„	Arad, Bukarest
4	2	20	„	Bécs, Páris, London
16	2	30	sz. v.	Bicske
404	2	35	gy. v.	Kassa, Lemberg
904	2	40	„	Konstantinápoly
312	2	45	sz. v.	Hatvan
510	2	55	„	Szolnok
1004	3	00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma
1022	3	20	v. v.	Abony-Szabolcs, Paks
910	3	35	sz. v.	Szabadka
302	3	45	gy. v.	Ruttka, Berlin
12	4	30	sz. v.	Győr
308	5	20	„	Ruttka, Berlin
508	5	45	„	Kolozsvár, Brassó
318	6	25	„	Hatvan
1706	7	05	„	M.-Sziget, Stanislau
[2]18	7	20	„	Bicske
24	7	35	„	N.-Kanizsa, Triest
1506	8	00	„	Kassa, Csorba
1006	8	30	„	Zágráb, Fiume, Eszék
406	8	55	„	Miskolcz, Lemberg
48	9	00	t.szsz.	Bicske
502	9	15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
1904	9	35	sz. v.	Gyékényes, Bród
1304	9	55	„	Fehring, Grácz
608	10	00	„	Arad, Brassó
908	10	20	„	Belgrád, Eszék, Brod
[3]1510	10	40	gy. v.	Kassa, Csorba
8	10	45	sz. v.	Bécs, Sopron
322	11	10	v. v.	Ruttka, Miskolcz

Jegyzetek a k. p. indulásához: [1]) Közlekedik ünnep- és vasárnapokon máj. 15-től bezárólag szept. 15-ig. [2]) Közlekedik junius 1-tól. bez. szept. 15-ig. [3]) Közlekedik jun. 15-től bez. szeptember 15-ig.

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	HOVÁ
			délelőtt	
102	1	00	k. o. v.	Bécs, Berlin, Páris,
			e. v.	Ostende, London
[1]110	5	45	kiál. ex.	Bécs, Páris
166	5	55	sz. v.	Palota-Ujpest
124	6	15	„	Érsekujvár
6102	6	35	„	Czegléd, Szolnok
4102	6	45	„	Esztergom
168	6	55	„	Palota-Ujpest
6012	7	05	v. v.	Lajos-Mizse
1402	7	30	gy. v.	Zsolna, Berlin
106	8	00	„	Bécs
708	8	15	„	Temesvár, Orsova
712	8	30	sz. v.	Temesvár
[2]142	8	45	„	Nagy-Maros
170	9	15	„	Palota-Ujpest
116	9	25	„	Bécs, Berlin
			dél után	
6104	12	05	sz. v.	Czegléd, Szolnok
172	12	15	„	Palota-Ujpest
136	12	25	„	Nagy-Maros
[3]146	12	40	„	Nagy-Maros
4106	12	50	„	Dorog
174	1	15	„	Palota-Ujpest
104	1	45	gy. v.	Bécs, Páris
[3]4108	2	05	sz. v.	Pilis-Csaba
126	2	15	„	P.-Nána, Léva
176	2	20	„	Palota-Ujpest
704	2	30	gy. v.	Bukarest
144	2	35	sz. v.	Érsekujvár
4104	2	40	„	Esztergom
720	2	45	„	Czegléd
6002	2	55	„	Lajos-Mizse
[3]186	3	20	„	Palota-Ujpest
716	4	25	„	Szeged
178	4	30	„	Palota-Ujpest
108	4	45	gy. v.	Bécs
138	4	50	sz. v.	Nagy-Maros
[3]148	5	45	„	Vácz
180	6	00	„	Palota-Ujpest
140	6	20	„	Párkány-Nána
710	7	00	„	Verciorova
4112	7	10	v. v.	Esztergom
6014	7	20	„	Lajosmizse
182	7	40	sz. v.	Palota-Ujpest
[4]128	7	50	„	Nagy-Maros
[3]154	8	20	„	Vácz
218	9	05	t.szsz.	Zsolna, Berlin
184	9	25	sz. v.	Palota-Ujpest
118	9	35	„	Bécs
706	10	10	gy. v.	Szeged, Verciovora
[3]188	10	20	sz v.	Palota-Ujpest
152	10	40	„	Vácz
[5]902	11	20	keleti	Belgrád,
			expr v.	Konstantinápoly
[6]702	11	30	kel. ost.	Bukarest,
			expr. v.	Konstantinápoly

Jegyzetek a ny. p. indulásához: [1]) Közlek. jun. 1-töl minden csütörtökön. [2]) Közl. ünnep és vasárnap május 15-töl. [3]) Közl. ünnep- és vasárnap május 15-töl szept. 15-ig. [4]) Közl. jun. 1-töl. [5]) Közlekedik minden kedd, csütörtök és vasárnapon. [6]) Közl. minden szerdán és szombaton

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdő kitérőről.

4002	6	14	sz. v.	Esztergom **délelőtt**	4006	12	30	sz. v.	Dorog **délután**
					[3]4008	1	55	„	Pilis-Csaba
					4004	2	29	„	Esztergom
					4012	7	05	v. v.	Esztergom

A vonatok **indulása** Budapest-Józsefvárosról.

vonat szám	óra	perez	vonat neme	HONNAN
			délelőtt	
645	5	00	tszsz	Arad
321	5	20	v. v.	Ruttka, Berlin
1707	5	45	sz. v.	M.-Sziget
607	6	10	„	Brassó, Arad
47	6	15	tszsz	Bicske
405	6	35	sz. v.	Lemberg, Miskolcz
7	6	40	„	Bécs, Sopron
[1]1509	6	55	gy. v.	Csorba, Kassa
907	7	05	sz. v.	Belgrád, Brod
507	7	10	„	Brassó, Koloz vár
1303	7	25	„	Grácz, Fehring
309	7	30	„	Hatvan
501	7	50	gy. v.	Bukarest, Brassó
1021	7	55	v. v.	Paks, Adony-Szabolcs
1505	8	15	sz. v.	Kassa, Csorba
1005	8	20	„	Fiume, Zágráb, E zék
1003	8	40	gy. v.	Róma, Fiume
[2]319	8	45	sz. v.	Hatvan
509	9	15	„	Szolnok
11	9	20	„	Győr,
909	10	00	„	Szabadka
307	10	05	„	Ruttka, Fülek
23	10	15	„	N.-Kanizsa, Triest
			dél után	
311	12	25	sz. v.	Hatvan
301	12	50	gy. v.	Berlin, Ruttka
903	1	05	„	Konstantinápoly
601	1	10	„	Bukarest, Arad
1901	1	25	„	Gyékényes, Pécs
403	1	30	„	Lemberg, Kassa
3	1	45	„	London, Páris, Bécs
503	1	50	„	N.-Várad, Debreczen
1301	2	05	„	Grácz, Fehring
21	4	50	sz. v.	Bicske, N.-Kanizsa
313	5	35	„	Gödöllő
27	6	05	„	Győr,
505	6	20	„	Brassó, Kolozsvár
905	6	40	„	Belgrád, Eszék
305	7	00	„	Berlin, Rutka, Szerencs
5	7	15	gy. v.	Bécs, Grácz
605	7	20	sz. v.	Brassó, Arad
1007	8	00	„	Fiume, Zágráb, Pécs
1705	8	10	„	Stanislau, M.-Sziget
[3]15	8	20	„	Bicske
407	8	30	„	Munkács, M.-Sziget
1001	8	35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágráb
1507	8	50	sz. v.	Csorba, Kassa
[4]19	9	00	„	Bicske
9	9	15	„	Bécs, Grácz
303	9	20	gy. v.	Berlin, Ruttka
603	9	40	„	N.-Szeben, Gyfehérv., Kolozsvár, Stanislau
25	9	50	sz. v.	Triest, N.-Kanizsa
401	10	00	gy. v.	Munkács, Kassa
[4]513	10	30	sz. v	Nagy-Káta
[4]317	10	40	„	Hatvan
[3]17	10	40	„	Bicske

Jegyzetek a k. p. érkezéséhez: [1] Közl. jun. 15-töl bez. szept. 15-ig. [2] Közl. máj. 15-töl. Közl. jun. 1-töl bez. szept. 15-ig. [4] Közl. ünnep és vas. máj. 15-töl bez. szept. 15-ig.

vonat szám	óra	perez	vonat neme	HONNAN
			délelőtt	
[1]701	12	50	k. ost.	Konstantinápoly
			e v.	Bukarest
161	4	40	sz. v.	Palota-Ujpest
163	5	40	„	Palota-Ujpest
151	6	20	„	Vácz
6101	6	30	„	Szolnok, Czegléd
165	6	40	„	Palota-Ujpest
117	6	50	„	Bécs
709	7	15	„	Verciorova
4113	7	25	v. v.	Dorog
217	7	35	tszsz	Berlin, Zsolna
167	7	45	sz. v.	Palota-Ujpest
6011	7	05	v. v.	Lajos-Mizse
[2]139	8	10	sz. v.	Nagy-Maros
713	8	25	„	K.-K. Félegyháza
4101	8	35	„	Esztergom
127	8	45	„	Párkány-Nána
169	10	10	„	Palota-Ujpest
715	10	55	„	Szeged
143	11	05	„	Érsekujvár
			dél után	
171	12	55	sz. v.	Palota-Ujpest
[3]141	1	15	„	Nagy-Maros
703	1	25	gy. v.	Bukarest
103	1	50	„	Páris, Bécs
173	1	58	sz. v.	Palota-Ujpest
175	3	05	„	Palota-Ujpest
6001	3	15	„	Lajosmizse
135	4	00	„	Nagy-Maros
[3]185	4	10	„	Palota Ujpest
6103	4	20	„	Szolnok, Czegléd
4103	4	35	„	Esztergom
[4]145	5	25	„	Nagy-Maros
177	5	45	„	Palota-Ujpest
115	6	05	„	Bécs, Berlin
179	6	50	„	Palota-Ujpest
711	7	00	„	Temesvár
107	7	25	gy. v.	Bécs
707	7	40	„	Orsova-Temesvár
[3]147	8	05	sz. v.	Vácz
[3]4105	8	15	„	Pilis-Csaba
181	8	25	„	Palota-Ujpest
125	8	45	„	Párkány-Nána
105	9	00	gy. v.	Bécs
1401	9	25	„	Berlin, Zsolna
4111	9	35	v. v.	Esztergom
719	9	58	sz. v.	Szolnok, Czegléd
183	10	05	„	Palota-Ujpest
[3]153	10	20	„	Vácz
137	10	35	„	Nagy-Maros
[5]109	10	45	kiál. ex.	Páris, Bécs
101	11	00	kel. ost.	London, Ostende,
			expr. v.	Páris, Berlin, Bécs,
6013	11	10	v. v.	Lajos-Mizse
[6]901	11	20	keleti	Konstantinápoly
			expr. v.	Belgrád,
123	11	30	sz. v.	Érsekujvár
[3]187	11	45	„	Palota-Ujpest

Jegyzetek a ny. p. érkezéséhez: [1] Érkezik mind. hétf. és csütörtök. [2] Közl. junius 1-töl [3] Közl. ünnep- és vasárn. máj. 15-töl szept. 15-ig. [4] Közl. ünnep- és vasárnap máj. 15-töl. [5] Érkezik junius 1-töl mind szerd. [6] Érkezik mind. kedd, csütört. és szomb.

A vonatok **érkezése** Buda-Császárfürdő kitérőbe.

4013	7	17	v. v.	Dorog **délelőtt**	4003	4	41	sz. v.	Esztergom **délután**
4001	8	45	sz. v.	Esztergom	[3]4005	8	29	„	Pilis-Csaba
					4011	9	35	v. v.	Esztergom

A vonatok **érkezése** Budapest-Józsefvárosra.

Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából. (IV., Papnövelde-utcza 8).

12. szám. XVII. évfolyam Budapest, 1900. junius 30.

Előfizetési díj:
Negyedévre ... ... 1 frt
Félévre ... ... 2 frt
Egész évre ... ... 4 frt
Egyes szám 20 kr.
Megjelen havonkint kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:
PORZSOLT JENŐ. PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:
IX., Kinizsi-utcza 23. sz. I. emelet.

Kiadóhivatal:
József-körút 43. szám.

Az Achiles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vívó-Club,
Érsekujv. Vívó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vívó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vívó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vívó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vívó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vívó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számu rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézeteinek.

Hivatalos.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. 27098. sz.

A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter *Simon* Mihály képesített tornatanítót a gyöngyösi állami főgymnásiumhoz f. é. szeptember 1-től számított joghatálylyal rendes tornatanítóvá a X. fiz. oszt. 3. fokozatába kinevezte.

Budapesten, 1900. évi junius hó 20-án.

A miniszter meghagyásából

Molnár Viktor,
min. tanácses, elnöki titkár.

Intézeti tornaversenyeink.

A most lefolyt intézeti versenyekről nyert értesüléseink alapján mondhatjuk, hogy a miniszter óhajának megfelelő módon folytak le és valóban előkészitői voltak a jövő évi országos versenynek. Több helyen a tanulók száma is megközelitette az országos versenyen résztvevők számát. Az egyes versenyek számai kevés eltéréssel az eddigi versenyszámok voltak, sőt az elrendezésük is a régi volt. A legörvendetesebb azonban, hogy minden versenyen a játék is fontos szerepet kapott.

Tornatanárainktól azonban úgy az idén, mint az előbbi években több panaszos értesitést kaptunk arra nézve, hogy igy az év végén nincs módjukban egyetlen próbára sem a tanulókat egybegyűjteni. Még arról is panaszkodnak — és méltán — tornatanáraink, hogy a más tárgyak tanárai nemhogy segitségükre volnának a nehéz rendezésben, még a tanulókat is lebeszélik a versenyre készülésről E tanárok arra hivatkoznak, hogy egy régebbi miniszteri rendelet határozottan megtiltja a tornavizsgálatra való készülést, hanem csak azt rendeli el, hogy a tornavizsga egy rendes tornaóra képét mutassa. Ez igaz; hanem elfeledik e tanárok, hogy e rendelet a minden osztályban megtartatni szokott osztályvizsgálatra vonatkozik és nem az egész iskolával, esetleg 3—4 iskolával együtt tartandó ifjuságí tornaversenyekre.

De hogyan is lehessen egy-két ezer tanulót próba nélkül több ezerre menő közönség előtt sikerrel szerepeltetni. Hisz versenyeinknek közönségünk és a szakemberek szemében is mindig legtöbbet ártott rendezetlenségük.

Azt is hallottuk már a tanároktól, hogy a labdázás több bukást okoz a tanulók közt, mint a tehetetlenség, mert a jóeszü tanulót is munkátlanná teszi. Nem mondjuk, hogy nem buknak sokszor a játékszenvedély miatt a tanulók, sőt magunk is tudunk több ily esetet, de ebből az esetekből csak nem kovácsolunk érvet az iskolai játékok ellen. Vagy forditsuk meg a dolgot; nem több joggal mondhatnók-e, hogy a beteges, vérszegény, korán sírba dülő tanulók hosszu sorát utolsó bukására a sok tanulás, az iskola poros levegője juttatja.

Mikor felmerült az eszme, hogy az elismert iskolai tulterheltségen a testgyakorlatoknak nyujtott több idejével segitsünk a helyett, hogy a tanitás követelményét szállitanók le, mindjárt gondoltuk, hogy az eredmény az lesz, hogy a tanulók kevesebbet fognak tanulni, ha többet játszanak. De

ez kisebb baj, mintha régiben maradt volna a dolog és a tanulók nem játszanának.

Az intézeti tornaversenyeknek az idén rendezett faja bizony ugy a tanulók, mint a tornatanárok részéről sok fáradságba került, de a szép eredmény mindenért kárpótol. — De tanuságul jegyezzünk fel annyit a jövő évre, hogy a készületeket már a télen meg kell tenni, hogy legyen idő a tanulókat ugy elkésziteni, hogy őket ne kelljen zavarni rendes tanulmányaikban.

Az idei versenyeknél versenyjutalmakul a legtöbb helyen könyveket és érmeket osztottak ki, de volt olyan iskola is (tanitóképző), hol a tanulók pénzjutalmat kaptak. — Ez ügyet is rendezni kellene valahogy.

Örvendetes jelenség, hogy versenyeinken a magasabb hatóságok képviselői mind nagyobb számmal vesznek részt és a közönség is mind jobban megkedveli e szép látványosságot. De idő kell, mig a közönség e versenyekben nemcsak látványosságot, hanem nemzeti fontosságot is fog találni. Majd a most tornázó ifjuság apa korában ugy fogja e versenyeket nézni, mint nézi az angol apa a tanulók játékát. — Legyünk kelló türelemmel, mert eddigi haladásunk biztos záloga a szebb jövőnek. *P. J.*

Intézeti tornaverseny.

A kunfélegyházi m. kir. áll. tanitóképző-intézet tornaversenye e hó 17-én, délután 5 órakor, az intézet nyári tornacsarnok-udvarán nagyszámu diszes közönség jelenlétében a következő sorrend szerint folyt le:

I. Felvonulás és oszlopokban való felállás. II. Ének (Hymnus). III. Megnyitóbeszéd. Tartotta: Csepreghy Endre, int. igazgató. IV. A négy osztály ifjuságának szabadgyakorlata. V. Lyon-féle ellenvonulás 1—8 sorig és vissza. VI. Katonai rendgyakorlatok, összekötve fegyverfogásokkal. VII. Verseny: *a)* távolugrás; *b)* súlydobás; *c)* magasugrás; *d)* rúdugrás. Kötélhúzás a II. és III. oszt. tanulóival. VIII. Szertornázás: *a)* korláton; *b)* nyujtón; *c)* lovon. IX. Oszlopokba felállás a díjak kiosztása végett. X. Ének (Szózat). XI. Elvonulás.

Az eredményt Csepreghy Endre, int. igazgató elnöklete alatt Kovács Sándor, Wágner János és Berger Károly tanárokból álló biráló bizottság a következőképen állapitotta meg:

a) Súlydobásnál ($7^1/_2$ klgr. súlyu golyó) első Tényi Gyula IV. oszt. tanuló 19 m. 80 cm.; második Varga József III. oszt. tanuló 18 m. 60 cm.; harmadik Zubán Mihály IV. oszt. tanuló 18 m. 50 cm.

b) Rúdugrásnál első Tényi Gyula IV. oszt. tanuló 2 m. 60 cm.; második Zubán Mihály IV. oszt. tanuló 2 m. 55 cm.; harmadik Vécsei Emil IV. oszt. tanuló 2 m. 50 cm.

c) Magasugrásnál első Zubán Mihály IV. oszt. tanuló 1 m. 70 cm; második Vécsei Emil IV. oszt. tanuló 1 m. 65 cm.; harmadik Grünwald Lipót IV. oszt. tanuló 1 m. 60 cm.

d) Távolugrásnál *a)* csoport. Első Takács János I. oszt. tanuló 5 m. 40 cm.; második Grünwald Lipót IV. oszt. tanuló 5 m. 30 cm.; harmadik Zubán Mihály IV. oszt. tanuló 5 m. 25 cm.

b) csoport. Első Tényi Gyula IV. oszt. tanuló 5 m. 35 cm.; második Vizhányó Károly III. oszt. tanuló 5 m. 20 cm.; harmadik Faragó János II. oszt. tanuló 5 m. 10 cm.

Szertornázás. Korláton. Első Vécsei Emil; második Tényi Gyula; harmadik Szabó László és Huszka Imre.

Lovon. Első Zubán Mihály; második Faragó János; harmadik Tényi Gyula.

Nyujtón. Első Szabó László II. oszt. tanuló; második Boross Ferencz III. oszt. tanuló; harmadik Zubán Mihály.

Kötélhúzásban győztesek lettek a III. osztály tanulói.

Az összes győztesek *diszkötésű könyveket* kaptak, a kötélhuzásban győztes osztály pedig díszoklevelet nyert.

A jól rendezett tornaverseny szép eredményeért dícséret és elismerés illeti az intézet jeles tornatanárát: *Kárpáthy Károlyt.*

Fölhivás

a „Magyar Vivók Országos Szövetsége“ megalakítására, a melynek czélja: A magyar kardvivásnak — tisztán a magyar iskola szerint — magyar karddal való művelése és gyakorlása; a magyar kardvivás művészetének fejlesztése és terjesztése; mindenek fölött pedig magyar jellegének föltétlen megóvása és fenntartása.

Köztudomásu tény ugyanis, hogy vivóink egy része nyomban a millenáris vereség után nemcsak a magyar iskolát, — de még a magyar kardot is eldobta az olaszért. Ez a példa az olasz vivást nem csak kapóssá, de valósággal divattá tette azóta. Pedig — *miként ezt ma már a tapasztalat is igazolja* — az olasz vivás, daczára a leglázasabb buzgóságnak csupán számra — de fényre nézve új csillagokat öt év alatt sem hozott: — ma is csak azok tündöklenek az olasz karddal is — a kiknek egykor még az a magyar kard adta meg a fényt.

Köztudomásu tény továbbá az is, hogy a magyar iskola legjobb mesterét Sztrakayt nem is tántoritotta el az új divat; ő ahhoz a magyar iskolához, a melyet több mint 25 éven át nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag is annyiszor kipróbált — továbbra is hű maradt, s bár egyik lábát el is vesztette azóta — magyar kardjától nem vált meg s ma is legbuzgóbb mestere a jó magyar iskolának.

Az előkészítő-bizottság tehát nemcsak nemes, de hazafias kötelességet is vél teljesíteni akkor, a midőn mesterével fölkarolja a legjobb magyar iskolát az által: — hogy a magyar vívósport lelkes barátait — a magyar iskola elfogulatlan híveit fölhívja a tömörülésre: — a „Magyar Vivók Országos Szövetségének“ a megalakítására — teljes lehetetlenségnek tartván ugyanis: — hogy ezt a szegény magyar kardot ezer év után ok- és czéltalanul végképen számüzhesse a magyar kéz!

Első sorban is az Országos Kaszinó és a „Hunnia“ cs. e. ama t. tagjaihoz fordulunk — és mindazokhoz — a kiknek egykor közvetlenül is alkalmuk volt meggyőződni arról a jó magyar iskoláról.

Az alakuló közgyűlésre szóló meghívók csakis az előjegyzési ívek beérkezte után fognak az érdeklődőknek megküldetni. **Az előkészítő-bizottság.**

Az alapszabálytervezetből a fontosabb pontokat itt közöljük:

A szövetség tagjai.

3. §. Tagja lehet minden kifogástalan és feddhetetlen jellemű úri ember, a ki belépési szándékát a szövetség megalakulásáig a kibocsátott előjegyzési íven bejelenti az előkészítő-bizottságnak; azontul pedig a kit két tag ajánlatára a választmány szabályszerűen megválaszt.

4. §. A szövetség *alapító-, pártoló-, tiszteletbeli-, törzs-* és *résztvevő* tagokból áll.

5. §. *Alapító taggá* lehet, a ki a szövetség czéljainak megvalósításához egyszer s mindenkorra (esetleg negyedévi részletekben is) egyszáz (100) koronával hozzájárul.

6. §. *Pártoló tag* az, a ki a szövetség czéljait havonkint *két* (2) koronával mozdítja elő. A vidéki pártoló tagok havi tagdíja egy (1) korona.

Alapító vagy *pártoló tagokul* beléphetnek: — hazafias testületek, kaszinók, szerkesztőségek, klubbok, egyletek, intézetek, egyes társaságok, sőt a magyar vívósport iránt lelkesülő honleányok is.

7. §. *Rendes* vagy *törzstag* az, a ki havonkint tiz (10) korona tagdíjt fizet.

8. §. *Résztvevőtag* az, a ki legalább egy vívóidényen át (szeptember—április végeig) havonkint hat (6) koronát fizet tagdíjul.

9. §. *Tiszteletbeli* tag csak az lehet, a kit kiváló érdemeinek elismeréseül a választmány előterjesztésére a közgyűlés egyhangúlag megválaszt.

10. §. Úgy a működő- mint a törzstagok belépésük alkalmával felvételi díj fejében egyszer s mindenkorra tiz (10) koronát fizetnek; a kik azonban a kibocsátott előjegyzési íveken a szövetség megalakulása előtt előjegyeztették magukat, — azok felvételi díjat nem fizetnek.

Tagsági jogok és kötelezettségek.

11. §. A tagsági jog és az evvel járó kötelezettség a megalakulás után a belépés hónapjával kezdődik és egy évre, — a működő tagoknál pedig egy vívóidényre (szept.-áprilisig) terjed; kilépettnek azonban csak az tekintetik, a ki ebbeli szándékát irásban három hónappal előbb bejelenti a választmánynak.

12. §. Úgy a felvételi, mint a tagsági díj mindenkor előlegesen fizetendő.

13. §. Az összes tagoknak, tehát az alapító, tiszteletbeli és pártoló tagoknak is joguk van a közgyűléseken résztvenni, tanácskozni, szavazni, sőt cselekvő választási joguk is van; szenvedő választási joggal azonban csak a törzs és az alapító tagok bírnak; a 20 évesnél fiatalabb tag nem választó, s nem is választható.

14. §. Minden tag résztvehet bármikor a társasvívó gyakorlatokon; rendes vívóoktatásban azonban csak a résztvevő- és a törzstagok részesülnek; és pedig a résztvevő tagok hetenkint háromszor — a törzstagok pedig mindennap igénybe vehetik a vivó-oktatást *a napnak bármely szakában.*

15. §. A pártoló tag tekintettel a vidékiekre bármikor (egy-két hóra is) résztvevő-, esetleg törzstaggá is lehet, csak ebbeli szándékát irásban kell tudatnia a választmánynyal.

16. §. A tagsági viszony megszünik: önkéntes kilépés-, elhalálozás- és kizárás által; hátralékos tagdíjait azonban úgy a kilépő-, mint a kizárt tag megfizetni tartozik. stb. stb.

Külföldi tornatanár-képzés.

Irta: **Andor Tivadar.** (Folytatás.)

11. Ausztria és az osztrák tartományok.

a) Bécsben a tornázás behozatalának dicsősége Stephany-testvérek nevéhez füződik. Stephany Albert 1838-ban alapított magán torna-intézetének vezetését átvette öcsese, Stephany Rudolf 1848. év tavaszán. Az ő felterjesztésére a közokt. ministerium 1848. september 24-én elrendelte a tornázás behozatalát a bécsi egyetemen. Stephany 1848 9. tanévben 150 hallgatót heti 3 órában 8 csoportban oktatott a tornázásra, és egyuttal programmjába vette az elemi iskolai tanítóknak tornatanítókká való kiképeztését. A következő tanévben megkezdte a tanítóképezdénél a tornatanítást és később a tornatanítást kiterjesztette gymnasiumi és lyceumi tanulókra is. Ezzel meg volt vetve az iskolai tornázás alapja. Stephany a tornatanítást még istensivebben és nagyobb hatáskörrel vezette (képzett előtornászok segítségével), midőn 1850. julius 8 án kelt császári rendelettel egyetemi tornatanárnak neveztetett ki. A Therezianum kertjében egy nagy nyári tornahelyet rendeztetett be. Sok huzavona után új torna-intézet, az u. n. egyetemi tornaintézet nyittatott meg (1854. október 5.) Stephany Rudolf ideája a tornatanítás szervezete tekintetében az volt, hogy az egyetemen olyan tornatanárok alkalmaztassanak, kik szakemberek és hivatottak a tanitás vezetésén kivűl arra is, hogy tornatanárokat képezhessenek. Kivánatosnak vélte felszóllítani a középiskolai tanári pályára készülő tudomány- és műegyetemi hallgatókat arra, hogy egyetemi tanulmányaik alatt legalább két félévre a tornatanárképző-intézetbe lépjenek be. Szerinte minden leendő tornatanárnak ugyanis az egyetemi tornatanár bizonyítványával kitüntetett tornatanítási ügyességén kivűl az általános műveltségnek legalább oly fokán kell állnia, mint a milyenen leendő tanítványai állanak és azért ki kell mutatnia, hogy gymnasiumot vagy reáliskolát teljesen végzett egyén, mert csak a művelt tornatanár képes eredményesen vezetni a tornatanítást és felismerni a tornatanítás paedagogiai czélját. A bécsi egyetemi tornatanárképző-intézetnek minden tekintetben mintaszerűnek kell lennie, illetőleg mintául kell szolgálnia a később tétesítendő más ilynemű torna-intézeteknek. Az intézetnek kettős feladata van: elsősorban a tornatanárképzés, másodsorban a különböző képző intézetek növendékeinek tornatanításban való részesítése. Elveit — mivel nem sokára (1855. julius 8.) hirtelen meghalt — meghitt tanítványa, segédje és későbbi utódja, Hoffer János valósította meg 1870-ben, midőn a tornatanár-képzés összeköttetésbe hozta az egyetemi torna-intézettel. (Tartott 5 tornatanfolyamot népiskolai tanítók és 4-et középiskolai tanárok részére.) Ugyanekkor adattak ki a tornatanári vizsgálati utasítások. (18 pont.) A vizsgáló-bizottság tagjai legnagyobb részt egyetemi tanárok. A vizsgálati díj 15 frt. A tornatanárképző intézet véglegesen 1885. óta az új egyetem épületében van elhelyezve, mint állami intézmény. A tornatanárképzés tartama két év (4 félév).

Felvételre csak olyanok jelentkezhetnek, kik elsősorban középiskolát érettségivel és másodsorban tanítóképző-intézetet végeztek. Tornázási előképzés szükséges. A részvétel ingyenes. Egy tanfolyam hallgatóinak száma 20. Azon bölcsészet-hallgatók részére, kik a tornatanítási szakra vállalkoznak a kultusminister félévi 100 frtos (vagyis havi 20 frt) állami segélyt ad, azon kötelezettséggel azonban, hogy a tornatanári képesítő vizsgálatot leteszik és egy középiskolánál legalább 6 évre tornatanítást vállalnak. Ezen feltételek nem teljesítése esetén a nyert segélyt visszatéríteni tartoznak.

*

A vizsgálat czélja az, hogy a vizsgáló-bizottság meggyőződjék arról, vajjon a jelölt bir-e kellő értelmi képzettséggel, az iskolai tornatanítási anyagban való jártassággal és helyes tanítási módszerrel.

A vizsgálat két részből áll: elméleti (irásbeli és szóbeli) és gyakorlati részből. Az elméleti vizsgálatnál a jelöltnek ki kell tüntetni: 1. az általános képzettség kellő fokát; 2. a tornaügy pontos ismeretét; nevezetesen a tornázás történeti kifejlődésének általános ismeretét, a tornatanítás feladatairól s a tornázás czéljáról és feladatáról való tájékozottságát, a Jahn-Eiselen- és Spiesz-féle tornarendszer, a testgyakorlati irodalom, testgyakorlati rendszerek, a tornahelyek költségvetésének és tornaszerek technikai elhelyezésének teljes ismeretét; 3. az emberi testnek boncztanára és élettanára, valamint az életrendtan és első segélynyujtásra vonatkozó ismereteket. A zárt irásbeli vizsgálaton a jelölt az elméleti vizsgálatra előirt anyag köréből a vizsgáló-bizottság által kijelölt tételeket dolgozza ki.

A gyakorlati résznél a jelöltnek ki kell tüntetnie a rationalis tanítási módszerben való jártasságát, valamint a szabad- és szergyakorlatokban való ügyességét.

A ki a leány tornatanításra is akarja magát képesíttetni, annak külön még ki kell mutatni, hogy a leánytornázás sajátosságait kellőleg ismeri.

A vizsgáló-bizottság engedélyezheti a javitóvizsgálatot is.

b) A bécsinek mintájára tornatanárokat vizsgálóbizottságok alakittattak 1873-ban Gráczban (német nyelven), Lembergben és Krakóban (lengyel nyelven) és 1878-ban Prágában (cseh és német nyelven), Gráczban 1873 óta és Prágában 1891. óta van tornatanárképző-intézet a bécsinek mintájára. A tornavizsgálatok itt a Bécsben 1870-ben kiadott utasítások szerint tartatnak.

Ez említett helyeken, valamint Morva-, Szilézia- és Karinthiában a népiskolai tanítók az illető tanítóképezdékben tornatanításra is képesíttetnek.

12. Balkán félsziget országai.

Ezekben állandó tanítóképző-intézet nincsen. Görögországban tornatanító csak az lehet, ki valamely nyugati államban tornatanitói oklevelet nyert, vagy az Athenben működő központi tornaegyletben elméletileg és gyakorlatilag kiképeztetik és képességéről bizonyítványt kap. Romániában a tornatanítók a tanítóképezdékben és részben a bukaresti román vivó-, torna- és lövő-egyesületben képeztetnek.

13. Olaszország.

A tornázás, mint a nevelés egyik alkotórésze, elismertetést nyert azon királyi kéziratban (1861), mely elrendelte, hogy Turinban egy tornatanítóképző-intézet állittassék fel, különösen néptanítók és kiszolgált katonai altisztek számára.

A tanfolyam tartama 3 hónap volt (aug., szept., okt.). A ki ennek végeztével a gyakorlati és elméleti vizsgálatot letette, kinevezték tornatanítónak. Mivel a három hónap nem volt elegendő arra, hogy az állam jól kiképzett tornatanítókat nyerjen, 1864-ben egy rendelet a tanfolyam hallgatóit arra kötelezte, hogy a tanfolyamokon két, egymás után következő évben 3—3, összesen tehát 6 hónapig vegyenek részt. 1865-ben Turinban még egy tornatanítónő-képző-intézet is létesült.

1890. nov. 13-án kelt rendelettel a római tornatanár-képezde képesitő vizsgálataira vonatkozó szabályzat adatott ki. E szerint a római előkészitő tornatanfolyam tartama 10 hónap. A tanitási anyag igen érdekes és sokoldalú. Ez a következő: 1. A tornázás elmélete, 2. gyakorlat a tanitásban és vezénylésben, 3. gyakorlati tornázás, 4. anatomia, physiologia és hygieina, 5. a tornázás paedagogiája és történelme, 6. katonai gyakorlatok, 7. rajzolás, 8. karének. Az 1., 4. és 5. alatti szakok vizsgálatánál az illető szaktanár 5 tételt állit össze, melyek közül egyet kihúz a vizsgáló-bizottság elnöke. A szóbeli vizsgálat kérdező módszer szerint megy végbe. A rajzolásból a vizsgálat a bizottság által kitüzött feladatnak graphikus megoldásában áll. A gyakorlati tornázásból a vizsgálat úgy történik, hogy a bizottság összeállit bizonyos combinált gyakorlatcsoportot, ezeket külön-külön papiroszeletekre irják föl és a jelölt az általa kihúzott papiroszeleten föladott kérdésre felel. Azon jelölt, ki mind a gyakorlati, mind az elméleti tornázásból megbukik, az egész előkészitő tanfolyam ismétlésére utasittatik; a ki ellenben más szak 1 vagy 2 tárgyából bukik, engedélyt kap arra, hogy az újabb tanfolyam megnyitásakor pótló vizsgálatot tehessen.

A tornatanitónők részére rendezett tanfolyamok szintén 10 hónaposak (okt. 1-től jul. végeig). A tananyag (a katonai gyakorlatok és rajzolás kivételével) és a vizsgálati feltételek ugyanazok, mint a férfiak tanfolyamánál.

II. Svéd gymnastikai rendszert követő államok.

1. Svédország.

A svéd tornázás megalapitója Ling H. Péter. Ő szervezte 1814-ben állami támogatással a stockholmi királyi központi testgyakorlási intézetet. Ez intézet most is olyan, mint volt a század elején. Ez képezi ki az összes svéd iskolák, a svéd hadsereg és haditengerészet tornatanitóit. A közoktatásügyi minister hatásköréhez tartozik és 3 csoportra: nevelési, katonai és orvosi csoportra oszlik fel. A tanfolyam tartama 3 év. Az első évben u. n. gymnastikai instructorok képeztetnek; azok, kik a 2-ik évben is folytatják (körülbelül félévig) a tanfolyamot, azokból gymnastikai tanitók lesznek; a 3-ik évet csak orvosi kiképzésre használják fel s ezek u. n. „gymnastikai direktorok". — A nőnövendékek tanfolyama 2 éves. A férfi növendékek nagyobbrészt a hadsereg vagy tengerészet tisztei, a többiek egyetemi hallgatók vagy orvosok; számuk 32, 16, 10, a nővövendékek száma 24.

Minden csoport élén egy főtanár (Oberlehrer) áll, kinek segitségére egy rendes, néhány renkivüli tanár és két tanitónő van.

Az elméleti tanítás tárgyai: boncztan, nevelési és katonai testgyakorlás, vívás, élet- és életrendtan, mozgástan, gymnastikai módszertan, orvosi testgyakorlás és kórtan (pathologia).

A gyakorlat tanitás köréhez tartozik: a nevelési és katonai testgyakorlás, vitőr-, kard- és bajonettvívás, a testgyakorlati tanitás és orvosi testgyakorlás gyakorlatait — A nőnövendékek — a vívás kivételével — ugyanazon tanitásban részesülnek. A nevezett intézet felügyeletet gyakorol az összes svéd intézetek testgyakorlása fölött. A svéd gymn. alapelve: az egészség, erő és szellemi frisseség ápolása a test harmonikus fejlesztése által s főczélja az általános testi nevelés. A mozgási gyakorlatok egyszerűek, észszerűek és meghatározottak, s azért hatásuk és nem szerek szerint vannak osztályozva; mert Ling szerint a legkiválóbb gymnastikai szer maga az emberi test.

2. Horvát-Szlavonország.

A testgyakorlás itt egészen önállóan fejlődött az 1868-iki magyar-horvát kiegyezés idején. Ezelőtt tornatanitók részint katonai altisztek, részint az iskolákban működő német és cseh tanárok voltak. A tornázásnak az iskolákban való kötelezővé tétele következtében nagy

hiány lévén a tornatanitókban, Hochman Franjó (1888.) Zágrábban tornatanitóképző-intézetet nyitott a néptanitók számára, míg a fiatalabb generatio tornatanitói képeztetését a tanitóképezdékben nyerte. Egyidejüleg egy tornatanitó vizsgáló-bizottság neveztetett ki.

1892 ben dr. Kršnjavi Izidor, horvát közoktatási főnök a horvát iskolaügy reformálása közben elhatározta, hogy az iskolákba behozza a svéd gymnastikai rendszert E czélból Bučar Franjó, középiskolai tanárt ösztöndíjjal Stockholmba küldte a svéd rendszer tanulmányozása czéljából. Bučar két évi tanulmányútjából visszatérve, Zágrábban tornatanitók és tornatanárok részére tanfolyamot nyitott. E tanfolyam tanitási anyaga: kard- és vitőrvívás, nevelési testgyakorlás, boncz-, élettan és betegápolás, iskolai egészségtan, a nevelési és katonai testgyakorlás elmélete és történelme, játékok, skizés, korcsolyázás, a gyakorlati tanitás beosztása, uszás, táncz, kerékpározás és tüzoltási gyakorlatok.

Az intézet tornaterme a svéd gymn. termek mintájára van berendezve és felszerelve; a tanfolyan tartama olyan mint a stockholmi.

III. Angol testgyakorlati rendszer.

1. Anglia.

A sport hazájában a tornarendszer csak későn tudott magának utat törni, mert az angol közvélemény a maga nemzeti sajátlagos testgyakorlásával, játékaival (football, cricket, lawn-tennis stb.) és sportjaival (boxolás, csónakázás, lovaglás stb.-vel) szemben a tornázást gyerekségnek tartotta. A tornázás csak Maclaren Arhibald felléptével kezd fellendülni. Maclaren az ötvenes évek végén Oxfordban tornacsarnokot épittetett és itt eredményesen működött. Mint másutt, úgy Angliában is a katonai hatóság ismerte fel a tornázásnak a testi nevelésre való hatásait és előnyeit. A katonai hatóság Maclarent 1861-ben megbizta, hogy Aldershotban, a legnagyobb angol táborhelyen, egy torna-intézetet létesitsen tornatanitóképző jelleggel. Nemsokára Londonban s más helyeken is tornaegyesületek alakultak és több iskolába is behozatott a tornázás (jelenleg 25 iskolában tornáznak), melyekben egy kiszolgált katonatiszt vezetése mellett több altiszt tanitja az iskolai tornát. Ezek az aldershoti katonai központi torna-intézetben nyerték képesitésüket. Vannak ugyan más nagyobb garnisonokban is tornatanitó-képezdék, de csak az aldershoti az egyedüli, melyben a katonai tornatanitó-jelöltek vizsgázhatnak. A vizsgálat nem éppen könnyű, mert kellő mennyiségű elméleti és gyakorlati ismereteket követelnek. Az itt nyert bizonyitványt úgy tekintik Angolországban, mint az illető tornatanitó derékségének magasabb fokát.

Legújabban mindinkább szaporodik a tudományos szakokra képesitett azon czivil tanárok száma, kik magukat a tornázási szakban is képeztetik.

Bár Angliában 35 tornaegyesület van már (40.000 taggal), de ezek minden szervezés, szövetség és nyilvános tornaünnepély nélkül működnek; a minek oka bizonyára azon körülményben keresendő, hogy még mindig előtérben vannak mindenütt az athletikai játékok és a sport. A központositás hiányát okozza az is, hogy az aldershoti katonai tornatanitóképző-intézeten kivül Angliának egy czivil tornatanárképző-intézete sincsen, bár tétettek reá kisérletek. A tornarendszer térhóditásának jeléül kell tekintenünk azt a tényt is, hogy 1891-ben megnyilt „The Physical Training College“ név alatt Southportban egy előkészitő intézet a tornatanitónők részére, kik vizsgálatukat a „National Hialth Society“ előtt teszik le. (Folyt. köv.)

Különfélék.

Az intézeti értesitők ismertetését ezuttal is lelkiismeretesen fogjuk végezni. Kérjük az iskolák igen tisztelt igazgatóit, sziveskedjenek szerkesztőségünk számára az értesitőkből egy példányt beküldetni.

A **„Pozsonyi Torna-Egyesület“** választmánya folyó hó 15-én gyűlést tartva, a következő fontosabb határozatokat hozta:

A új sporttelepet izléses keritéssel bekeritteti.

A telepen egy ideiglenes bódét állittat fel, s mindent előkészit, hogy őszszel a matchek már ezen a helyen legyenek tarthatók.

Jövő hó 1-én egy egész napra terjedő kirándulást rendez.

Úszóverseny és több kirándulás rendezését vette tervbe.

Pálffy Miklós herczeghez a sport-ügy támogatásának kieszközlése czéljából küldöttséget meneszt.

Jelvények izléses formában való előállitását határozta el.

A pozsonyi football-csapatok kapitánya, *Pogány* Gyula, beszámol a választmánynak a tavaszi eredményekről s ez alkalommal ismét hangsúlyozta, hogy a pozsonyi csapat kezdettől fogva iparkodott fair és szép játékot elsajátitani s ezen szándékától semmi által sem tántorittatta magát el.

A választmány ezen magatartás felett, melyről számtalan egylet is dicsérőleg nyilatkozott, elismerését fejezi ki, egyben megjegyzi, hogy a „Budapesti Torna-Club“ játékmodorát nem tartja követendőnek s kéri a footballistákat, hogy a „Budapesti Torna-Club“ vezető férfiainak — egyesületünk játékosaira és játékmodorára vonatkozó nyilatkozatait ne vegyék komolyan s tekintsék azokat csak egy legyőzött ellenfél helytelen védekezésének.

A választmány végül tudomásul veszi, hogy Farkas Lőrincz és Posch Gusztáv a magyar-óvári versenyekben részt vett.

A „Pozsonyi Torna-Egyesület“ eme nyilatkozatának a „B. T. C.“-ra vonatkozó megjegyzésére a nélkül, hogy tudnók e nyilatkozat szülőokát, annyit kötelességünk nekünk is megjegyezni, hogy mi a „B. T. C.“-nak a rugdalónál itt a fővárosban tapasztalt játékmodorában mi kivetni valót sem találtunk, sőt a külföldi kitünő csapatok játékával egybehasonlitva, az egylet játékosai mindig valódi urias módon, szépen játszottak. Nagyon káros dolog volna különben, ha ilyen sportkérdésekből e két jeles egylet közt bármilyen huzavona származnék.

P. J.

A kolozsvári róm. kath. főgymnásiumban az 1899/900. tanév tornavizsgálatai és tornaversenyei. A vizsgálatok június hó 18., 19., 20. és 21-én tartattak meg délután 3—5 között a főgymnásium tornaudvarán nagy közönség jelenlétében. A katonai rendgyakorlatok és szabadgyakorlatok, valamint az osztály-tornázás és csapattornázás után különböző athletikai versenyek és labdajátékok lettek bemutatva. Következő versenyeredményeket értek el: *A súlyemelésben:* a 35 kgr. vasrudat Schneller Jenő (VIII. o.) 20-szor, Horváth Iván (VII. o.) 15-ször, Deák Gyula (VI. o.) 11-szer, Apor Zoltán (V. o.) 17-szer emelték fel. Két kézzel súlytartásból fej fölé. *Távolba ugrásban:* Ivánovics A. (VIII. o.) 5·55 m., Farkas Győző (VII. o.) 5 m. *Magasugrásban:* Kertész Béla (VIII. o.) 1·50 m., Kuncz Ödön (VII. o.) 1·40 m. *Rúdugrásban:*

Ivánovics A. (VIII. o.) 2·80 m., Szentandrásy Béla 2·60 m. *Sikfutásban:* A 100 m.-es távolságot Ajtai Pál $11^4/_5$ mp., Urbanetz Károly (VII. o.) $12^3/_5$ mp. alatt futották be. *Az akadály futásban:* Bodó Albert (VIII. o.) 200 m. 8 akadálylyal 29 mp. alatt, Deák Gyula (VI. o.) 100 m. 4 akadálylyal $14^1/_5$ mp. alatt. *A rohamugrásban:* Ivánovics A. 4·50 m. táv., 2·75 m. magasságot ugrott. *A zsámolyugrásban:* (hármas ugrás) ismét Ivánovics A. 11·20 m. érte el a legjobb eredményt. Megjegyzendő, hogy az összes ugrások földről, deszka nélkül történtek. *A súlydobásban:* a 7 kgr. vasgolyót Ivánovics A. 7·55 m., Somlyai Rezső 6·66 m. távolba dobták. *A korongvetésben:* Pánczél Ármánd (VIII. o.) 28·10 m., Somlyai Rezső (VII. o.) 20·50 m. távolba. *A gerely hajitásban:* Szacsvay Andor (VIII. o.) 32·25 m., Kniezner Ede (VI. o.) 25·65 m. távolba. *A lánczos vasgolyó hajitásban:* Ivanovics A. 25·40 m., Deák Gyula (VI. o.) 19·90 m. távolba. *A kötélmászásban:* Ladics Sándor (I. A. o.), Knapcsik János (I. B. o.), Marosik Nándor (II. o.), Kőry Lajos (III. o.), Lakatos Sándor (IV. o.) elsők lettek. *A vitőrvívásban:* Izsekutz Béla (V. o.), *a kardvívásban:* Vuchetich Vuk (V. o.) elsők lettek. Az ökölvívásban: Csengeri István (IV. o.) és Babocsay Atilla (II. o.) tűntek ki. *A kötélfüggeszkedésben és szertornázásban:* Kuncz Ödön (VII. o.).

Nagybudafalvi Vermes Lajos, e. t. t.

Tornaverseny a szatmári kir. kath. főgymnásiumban. Verőfényes, de kellőleg mérsékelt szép délutánon, jun. 17 én vasárnap 5 órakor vette kezdetét a szép, maga nemében páratlan diákünnepély. Díszes, valóban városunk elite-jéből álló hölgy- és férfiközönség lepte el a bizony már diákjaink nyüzsgő sokaságától is meglehetősen zsúfolt tornaudvart. *Meszlényi Gyula* megyés püspök, *dr. Keszler Ferencz* pápai praelátus kanonok és *Szabó István* püsp. titkár kiséretében, *Galba Lajos,* kir. tvszéki elnök és családja, *Vukovics János* dandárparancsnok s az illustris. és érdeklődő hölgyek s urak nagy csoportja gyönyörködött a kis legények katonás, rythmikus szabadgyakorlataiban, melyekre *Erdélyi Imre* tornatanár ízléssel, változatossággal s nagy preczizitással betanitotta őket. A tornaingek és sapkák egyformasága, valamint az alkalmazott kéziszerek ügyes forgatása a látványosság kedves benyomását emelték. A testi erőt és ügyességet feltüntető versenyek egész sorozata jött ezután. Ügyes mászók, ugrók, (ló-, rúd-, hosszú-, magasugrás), súlydobók versenyeztek ezután, nagy gyönyörűséget okozva a néző közönségnek. A versenyszámokat a tanári karból alkotott biráló bizottság, *Orosz* Alajos, dr. *Kurtz* Sándor, *Lehóczky* József és *Erdélyi* Imre birálták s mintegy 60—70 jeles tornászt itéltek jutalomra, illetve oklevélre érdemesnek. A jelesebbek közül álljanak itt a következők nevei: Veres János, Merker Márton, Szegedy Gábor, Gyene István, Fógel Sándor, Bacsinszky István, Erdélyi Géza, Rónai János, Tombory Ernő, Faulvetter Ignácz, Krompászky Sándor, Böhm István, László Mihály, Volenszky Jenő stb. stb. A minden tekintetben sikerült ünnepély, melyen a helybeli honvéd-zenekar játszott remek darabokat, a Hymnus eléneklésével kezdődött s hét óra után a Szózattal végződött. A közönség elégedetten, ifjaink lelkesen távoztak az intézetből, kedves emléket vive szivökben.

Az Óbudai Torna-Egylet házi versenye. Az Ób. T. E. f. hó 14-én saját játszóterén (III., Kálvin-utcza 4.) házi athletikai versenyt rendezett; győztesek lettek:

1. 60 yardos junior-síkfutásban: Bartkó Jenő, Lill Erik, Szász Sándor.
2. Diszkoszdobásban: Bartkó Jenő.
3. $804^1/_4$ méteres síkfutásban (handicap): Sobovich Sándor, Varga Viktor.
4. Magasugrásban (titkos handicap): Lill Erik, Szász Sándor.
5. Footballrugás távolba: Minder Frigyes, Szász Sándor.
6. Vigasz versenyben: Siró Lajos.

A **„Kerékpár-Sport“** szerkesztősége szept. 7—9-ig Pécsett nagy kerékpáros-ünnepélyt és versenyeket rendez. Ez alkalommal a „Pécsi Torna-Egyesület“ márványszobor-csoportozatokat mutat be 8-án, este 9 órakor a Vigadó dísztermében tartandó nagy ismerkedési estélyen Hemmerich Károly okl. tornatanár, egyesületi művezető úr vezetése mellett. — *Műsor.* I. Perzsa harczos. II. Olympiai játékok. III. Laokon-csoport. IV. Az Athene-templom homlokzata Aiginában. V. Harczra hivás. VI. Pallas harczba vezeti a harczost. VII. Csata. VIII. Pallas védi a harczost. IX. Nicke felemeli a sobesültet. X. Ajax küzd Patroclus holttesteért. XI. Romantia elpusztitása a rómaiak által. XII. II. Lajos holttestének feltalálása. XIII. Honvédszobor. XIV. A budapest-pécsi távverseny győztesének dicsőitése.

Kerékpáros századok. A La Nazione közli, hogy a hadügyminisztert a kedvező eredmények, melyeket a mult évi királygyakorlatokon a kerékpáros század elért, arra inditották, hogy 3 új bersaglieri kerékpáros századot szervezzen. Ezek közül egyet a Bolognában állomásozó 4-ik bersagleri ezredhez, egyet a Rómában fekvő 5-ik ezredhez és egyet a livornói 9-ik ezredhez osztottak be. Minden ilyen századnál a századparancsnokon kivül 4 hadnagy vagy alhadnagy van. A kerékpárok a feltalálójuk, Carraro százados után elnevezett összehajtható Carraro-gépek, melyek a közvetlenül mult évi őszi hadgyakorlatok után megtett 34 napi út alatt a legjobban feleltek meg.

L. A. K.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascenus“-

kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kezet, elháritja a kard csúszását, megóvja a keztyüt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanitási czélokra ajánlotta.

Bármely kardra könnyen ráerősitheto!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusitók kerestetnek.

Magyar ruggyantagyár részvénytársaság

BUDAPEST.

A kövérebb számok az éjjeli időt jelzik (esti 6-tól reggel 6-ig).

Budapest keleti p. u.–Hatvan.

Állomások		Gy. v. I—II 402	Gy. v. I—II 304	[1]Sz. v. I—III 320	[1]Sz. v. I—III 1508	Sz. v. I—III 408	Sz. v. I—III 306	Sz. v. I—III 310	Sz. v. I—III 316	Gy. v. I—II 404	Sz. v. I—III 312	Gy. v. I—II 302	Sz. v. I—III 308	Sz. v. I—III 318	Sz. v. I—III 1506	Sz. v. I—III 306	Gy. v. I—II 1510	V. v. I—III 322
Budapest keleti p. u.	indul	7·10	7·30	7·35	7·50	8·50	9·35	12·35	1.30	2·35	2·45	3·45	5·20	**6·25**	**8·00**	**8·55**	**10·40**	**12·10**
Gödöllő	érkezik	—	—	8·38	8·54	9·54	10·45	1·47	2.40	—	3·53	4·27	**6·30**	**7·36**	**9·11**	**10·06**	**11·25**	**12·28**
„	indul	[1]7·53	8·13	8·40	8·55	9·55	10·46	1·49	—	[1]3·18	3·54	4·28	**6·31**	**7·38**	**9·12**	**10·07**	**10·26**	**12·29**
Aszód	indul	[1]8·13	[1]8·29	9·05	9·19	10·17	11·12	2·16	—	3·38	4·22	4·46	**6·59**	**8·05**	**9·38**	**10·35**	—	**1·01**
Hatvan	érkezik	8·30	8·45	9·30	9·44	10·38	11·36	2·45	—	3·55	4·50	5·03	**7·25**	**8·33**	**10·05**	**11·03**	**12·06**	**1·28**

Hatvan–Budapest keleti p. u.

Állomások		V. v. I—III 321	Sz. v. I—III 405	[2]Gy. v. I—II 1509	Sz. v. I—III 309	Sz. v. I—III 1505	[3]Sz. v. I—III 319	Sz. v. I—III 307	Sz. v. I—III 311	Gy. v. I—II 301	Gy. v. I—II 403	Gy. v. I—II 313	Sz. v. I—III 305	Sz. v. I—III 407	Sz. v. I—III 1507	Gy. v. I—II 303	Gy. v. I—II 401	[1]Sz. v. I—III 377
Hatvan	indul	**2·27**	**4·25**	**5·20**	**5·25**	6·00	6·52	8·08	10·20	11·37	12·05	—	4·54	**6·33**	**6·52**	**8·03**	**8·33**	**8·38**
Aszód	indul	**3·06**	**4·52**	**5·40**	**5·53**	6·29	7·17	8·33	10·50	—	12·23	—	5·21	**6·58**	**7·19**	—	**8·52**	**9·05**
Gödöllő	érkezik	**3·48**	**5·22**	6·02	6·25	7·04	7·46	9·02	11·21	[1]12·11	[1]12.44	—	5·52	**7·25**	**7·45**	[1]**8·37**	[1]**9·14**	**8·35**
„	indul	**3·50**	**5·24**	6·03	6·27	7·06	7·48	9·03	11·22	-	—	4·32	5·54	**7·26**	**7·47**	—	—	**9·47**
Budapest keleti p. u.	érkezik	**5·20**	**6·35**	6·55	7·30	8·15	8·45	10·02	12·25	12.50	1·30	5·35	**7·00**	**8·30**	**8·50**	**9·20**	**10·00**	**10·40**

[1] Csak ünnep- és vasárnap, május 15-től szeptember 15-ig bez. — [2] Junius 15-től szeptember 15-ig bez. — [3] Május 15-től. — [4] Május 15-től szeptember 15-ig, Budapest keleti p. udvar Tura között. — Aszód állomás kivételével, ünnep- és vasárnapokon az utasok leszállása ki van zárva.

Budapest keleti p. u.–Bicske.

Állomások		Sz. v. [2]10 I—III	Gy. v. 6 I—II	Sz. v. 20 I—III	Sz. v. 22 I—III	Gy. v. 1302 I—II	Gy. v. 4 I—II	Sz. v. 16 I—III	Sz. v. 12 I—III	Sz. v. 18 I—III	T. sz. sz. 48 I—III	Sz. v. [1]1304 I—III	Sz. v. [1]8 I—III
Budapest keleti p. u.	ind.	6·50	8·50	V/5-től bez. IX/15-ig ünn. és vas. közl. 9·00	12·25	1·45	2·20	2·30	4·30	VI/1-től bez. IX/15-ig közl. **7·20**	**9·00**	**9·55**	**10·45**
Budapest—Ferenczváros	ind.	7·07	—	9·11	12·36	—	—	2·41	4·41	**7·31**	**9·34**	**10·08**	**10·59**
Budapest—Kelenföld	érk.	7·16	9·06	9·20	12·45	2·01	2·36	2·51	4·51	**7·40**	**9·45**	**10·18**	**11·10**
„ „	ind.	7·21	9·07	9·21	12·46	2·02	2·37	2·52	4·53	**7·41**	**9·50**	**10·21**	**11·18**
Bicske	érk.	8·27	9·45	10·24	1·50	2·40	3·15	3·56	5·57	**8·48**	**11·00**	**11·31**	**12·18**

Bicske–Budapest keleti p. u.

Állomások		T. sz. sz. 47 I—III	Sz. v. [1]7 I—III	Sz. v. 1303 I—III	Sz. v. 11 I—III	Gy. v. 3 I—II	Gy. v. 1301 I—II	Sz. v. 21 I—III	Sz. v. 27 I—III	Gy. v. 5 I—II	Sz. v. 15 I—III	Sz. v. 19 I—III	Sz. v. 9 I—III	Sz. v. 17 I—III
Bicske	ind.	**4·35**	**5·05**	**5·46**	7·46	12·50	1·11	3·17	4·31	**6·19**	VI/1-től bez. IX/15-ig közlek. **6·50**	V/5-től bez. IX/15-ig közlek. **7·26**	**7·42**	VI/1-től bez. IX/15-ig közlek. **9·20**
Budapest—Kelenföld	érk.	**5·44**	6·12	6·51	8·49	1·28	1·48	4·18	5·36	**6·58**	**7·52**	**8·35**	**8·46**	**10·19**
„ „	ind.	**5·47**	6·16	6·59	8·59	1·29	1·49	4·28	5·40	**6·59**	**7·54**	**8·37**	**8·48**	**10·20**
Budapest—Ferenczváros	ind.	6·02	6·27	7·12	9·09	—	—	4·38	5·53	—	**8·07**	**9·48**	**9·03**	**10·30**
Budapest keleti p. u.	érk.	6·15	6·40	7·25	9·20	1·45	2.05	4·50	6·05	**7·15**	**8·20**	**9·00**	**9·15**	**10·40**

[1] A 7., 8. és 1304. sz. személyvonatnál naponta. — [2] A 10. sz. személyvonatnál május 15-től bez. szeptember 15-ig, ünnepnap- és vasárnapokon a szomszédos forg. menetjegyek használata. — [3] A 9. sz. személyvonatnál Bicske Budapest keleti p. u. között. Budapest Kelenföld állomás kivételével május 15-től bez. szeptember 15-ig ünnep- és vasárnapokon az utasok felszállása ki van zárva.

Budapest ny. p. u.–Párkány-Nána és vissza.

Állomások		[5]Kiáll. exp. I-II	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Gy. v. I-II	Gy. v. I-II	[2]Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[4]Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	T. v. sz. sz I-III	Sz. v. I-III	[1]Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Sz. v. I-III
Budapest ny. p.	ind.	**5·45**	**5·55**	6·15	6·55	7·30	8·00	8·45	9·15	9·25	12·15	12·25	12·40	1·15	2·15	2·20	2·35	3·20	4 30	4·50	5·45	**6.00**	**6·20**	**7·40**	**7·50**	**8·20**	**9·05**	**9·25**	**9·35**	**10·20**	**10·40**	
Palota-Ujpest	„	—	6·10	6·28	7·10	—	—	9·00	9·30	9·39	12·30	12·41	12·57	1·30	—	2·35	2·50	3·35	4.45	5·04	5·58	**6.15**	—	**7·55**	**8·04**	**8·34**	**9·20**	**9·39**	**9·51**	**10·35**	**10·56**	
Vácz	„	6·18	érk.	7·06	érk.	8·03	—	9·48	érk.	10·18	érk.	1·24	1·43	érk.	2·55	érk.	3·33	érk.	érk.	5·43	**6·35**	érk.	**7·06**	érk.	**8·46**	**9·11**	**10·06**	érk.	**10·35**	érk.	**11·40**	
Nagy-Maros	„	—	—	7·39	—	8·21	—	10·25	—	10·50	—	1·57	2·20	—	3·21	—	4·10	—	—	**6·15**	érk.	—	**7·39**	—	**9·19**	érk.	**10·42**	—	**11·08**	—	érk.	
Párkány-Nána	érk.	6·58	—	8·21	—	8·48	9·09	érk.	—	11·30	—	érk.	érk.	—	3·58	—	5·00	—	—	érk.	—	—	**8·30**	—	érk.	—	**11·26**	—	**11·49**	—	—	

Állomások		Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[1]Sz v. I-III	T. v. sz sz I-III	Sz. v. I-III	[4]Sz v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Gy. v. I-II	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz.v. I-III	[2]Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Sz. v. I-III	Gy. v. I-II	Gy. v. I-II	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III	Sz v. I-III	[6]kiá l. exp. I-II	Sz. v. I-III	[3]Sz. v. I-III
Párkány-Nána	ind.	—	—	—	—	**4·48**	**5·23**	—	—	6·30	—	8·40	—	—	12·37	—	—	—	—	—	—	3·53	—	—	—	**6·20**	**7·49**	**8·06**	—	—	—	**9·33**	**8·44**	—
Nagy-Maros	„	—	—	—	—	**5·30**	6·07	—	6·55	7·20	—	9·31	—	11·40	—	—	—	2·03	—	4·00	—	4·42	—	—	—	**7·13**	—	**8·33**	—	—	**9·07**	—	**9·35**	—
Vácz	„	—	—	**5·20**	—	6·00	6·42	—	7·26	7·54	—	10·04	—	12·17	1·18	—	—	3·05	—	4·35	—	5·15	—	**7·10**	—	**7·50**	—	**8·52**	—	**9·25**	**9·43**	**10.13**	**10·32**	—
Palota-Ujpest	„	**4·25**	**5·25**	6·04	6·25	6·37	7·22	7·30	8·00	8·32	9·55	10·52	12·40	1·01	—	1·45	2·50	3·47	3·55	5·13	5·30	5·52	**6·35**	**7·52**	**8·10**	**8·32**	—	—	**9·50**	**10·07**	**10·22**	—	**11·15**	**11·30**
Budapest ny. p. u.	érk.	**4·40**	**5·40**	6·20	6·40	6·50	7·35	7·45	8·10	8·45	10·10	11·05	12·55	1·15	1·50	1·58	3·05	4·00	4·10	5·24	5·45	**6·05**	**6·50**	**8·05**	**8·25**	**8·44**	**9·00**	**9.25**	**10·05**	**10·20**	**10·35**	**10.45**	**11·30**	**11·45**

Jegyzet: [1] Ezen vonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva. — [2] Május hó 15-től ünnep- és vasárnapokon közlekedik. — [3] Május hó 15-től bez. szeptember 15-ig, ünnep- és vasárnapokon közlekedik. — [4] Junius hó 1-től közlekedik. — [5] Junius hó 1-től minden csütörtökön közlekedik. — [6] Junius hó 1-től minden szerdán közlekedik.

Vonat-szám	Óra	Perc	Vonat neme	HOVA
			délelőtt	
32	6	20	v. v.	N.-Kanizsa
604	6	50	gy. v.	Gyfehérvár, N.-Szeben Kolozsvár, Stanislau
10	6	50	sz. v.	Bécs, Grácz
402	7	10	gy. v.	Kassa, Munkács
1002	7	15	„	Zágráb, Fiume, Róma
304	7	30	„	Ruttka, Berlin
[1]320	7	35	sz. v.	Hatvan
906	7	35	„	Belgrád, Brod,
1508	7	50	„	Kassa, Csorba
1008	8	00	„	Zágráb, Fiume, Pécs
606	8	10	„	Arad, Brassó
506	8	30	„	Kolozsvár, Brassó
6	8	50	gy. v.	Bécs, Graz
408	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
[1]20	9	00	„	Bicske
1708	9	15	„	M.-Sziget, Stanislau
306	9	35	„	Ruttka, Berlin
			délután	
[1]514	12	10	sz. v.	Nagy-Káta
22	12	25	„	Bicske, N.-Kanizsa
310	12	35	„	Hatvan
316	1	30	„	Gödöllő
1302	1	45	gy. v.	Fehring, Grácz
504	1	55	„	N.-Várad, Debreczen
602	2	15	„	Arad, Bukarest
4	2	20	„	Bécs, Páris, London
16	2	30	sz. v.	Bicske
404	2	35	gy. v.	Kassa, Lemberg
904	2	40	„	Konstantinápoly
312	2	45	sz. v.	Hatvan
510	2	55	„	Szolnok
1004	3	00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma
1022	3	20	v. v.	Abony-Szabolcs, Paks
910	3	35	sz. v.	Szabadka
302	3	45	gy. v.	Ruttka, Berlin
12	4	30	sz. v.	Győr
308	5	20	„	Ruttka, Berlin
508	5	45	„	Kolozsvár, Brassó
318	6	25	„	Hatvan
1706	7	05	„	M.-Sziget, Stanislau
[2]18	7	20	„	Bicske
24	7	35	„	N.-Kanizsa, Triest
1506	8	00	„	Kassa, Csorba
1006	8	30	„	Zágráb, Fiume, Eszék
406	8	55	„	Miskolcz, Lemberg
48	9	00	t.szsz.	Bicske
502	9	15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
1904	9	35	sz. v.	Gyékényes, Bród
1304	9	55	„	Fehring, Grácz
608	10	00	„	Arad, Brassó
908	10	20	„	Belgrád, Eszék, Brod
[3]1510	10	40	gy. v.	Kassa, Csorba
8	10	45	sz. v.	Bécs, Sopron
322	11	10	v. v.	Ruttka, Miskolcz

Jegyzetek a k. p. indulásához: [1]) Közlekedik ünnep- és vasárnapokon máj. 15-től bezárólag szept. 15-ig. [2]) Közlekedik junius 1-töl. bez. szept. 15-ig. [3]) Közlekedik jun. 15-töl bez. szeptember 15-ig.

Vonat-szám	Óra	Perc	Vonat neme	HONNAN
			délelőtt	
102	1	00	k. o. v. e. v.	Bécs, Berlin, Páris, Ostende, London
[1]110	5	45	kiál. ex.	Bécs, Páris
166	5	55	sz. v.	Palota-Ujpest
124	6	15	„	Érsekujvár
6102	6	35	„	Czegléd, Szolnok
4102	6	45	„	Esztergom
168	6	55	„	Palota-Ujpest
6012	7	05	v. v.	Lajos-Mizse
1402	7	30	gy. v.	Zsolna, Berlin
106	8	00	„	Bécs
708	8	15	„	Temesvár, Orsova
712	8	30	sz. v.	Temesvár
[2]142	8	45	„	Nagy-Maros
170	9	15	„	Palota-Ujpest
116	9	25	„	Bécs, Berlin
			délután	
6104	12	05	sz. v.	Czegléd, Szolnok
172	12	15	„	Palota-Ujpest
136	12	25	„	Nagy-Maros
[3]146	12	40	„	Nagy-Maros
4106	12	50	„	Dorog
174	1	15	„	Palota-Ujpest
104	1	45	gy. v.	Bécs, Páris
[3]4108	2	05	sz. v.	Pilis-Csaba
126	2	15	„	P.-Nána, Léva
176	2	20	„	Palota-Ujpest
704	2	30	gy. v.	Bukarest
144	2	35	sz. v.	Érsekujvár
4104	2	40	„	Esztergom
720	2	45	„	Czegléd
6002	2	55	„	Lajos-Mizse
[3]186	3	20	„	Palota-Ujpest
716	4	25	„	Szeged
178	4	30	„	Palota-Ujpest
108	4	45	gy. v.	Bécs
138	4	50	sz. v.	Nagy-Maros
[3]148	5	45	„	Vácz
180	6	00	„	Palota-Ujpest
140	6	20	„	Párkány-Nána
710	7	00	„	Verciorova
4112	7	10	v. v.	Esztergom
6014	7	20	„	Lajosmizse
182	7	40	sz. v.	Palota-Ujpest
[4]128	7	50	„	Nagy-Maros
[3]154	8	20	„	Vácz
218	9	05	t.szsz.	Zsolna, Berlin
184	9	25	sz. v.	Palota-Ujpest
118	9	35	„	Bécs
706	10	10	gy. v.	Szeged, Verciovora
[3]188	10	20	sz v.	Palota-Ujpest
152	10	40	„	Vácz
[5]902	11	20	keleti expr v.	Belgrád, Konstantinápoly
[6]702	11	30	kel. ost. expr. v.	Bukarest, Konstantinápoly

Jegyzetek a ny. p. indulásához: [1]) Közlek. jun. 1-töl minden csütörtökön. [2]) Közl. ünnep és vasárnap május 15-töl. [3]) Közl. ünnep- és vasárnap május 15-töl szept. 15-ig. [4]) Közl. jun. 1-töl. [5]) Közlekedik minden kedd, csütörtök és vasárnapon. [6]) Közl. minden szerdán és szombaton

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdő kitérőről.

4002	6	14	sz. v.	Esztergom **délelőtt**	4006	12	30	sz. v.	Dorog **délután**
					[3]4008	1	55	„	Pilis-Csaba
					4004	2	29	„	Esztergom
					4012	7	05	v. v.	Esztergom

A vonatok **indulása** Budapest-Józsefvárosról.

—	—	—	—	—	324	6	50	sz. v.	Péczel **délután**

Vonat-szám	Óra	Perc	Vonat neme	HONNAN
			délelőtt	
645	5	00	tszsz	Arad
321	5	20	v. v.	Ruttka, Berlin
1707	5	45	sz. v.	M.-Sziget
607	6	10	„	Brassó, Arad
47	6	15	tszsz	Bicske
405	6	35	sz. v.	Lemberg, Miskolcz
7	6	40	„	Bécs, Sopron
[1]1509	6	55	gy. v.	Csorba, Kassa
907	7	05	sz. v.	Belgrád, Brod
507	7	10	„	Brassó, Koloz vár
1303	7	25	„	Grácz, Fehring
309	7	30	„	Hatvan
501	7	50	gy. v.	Bukarest, Brassó
1021	7	55	v. v.	Paks, Adony-Szabolcs
1505	8	15	sz. v.	Kassa, Csorba
1005	8	20	„	Fiume, Zágráb, E zék
1003	8	40	gy. v.	Róma, Fiume
[2]319	8	45	sz. v.	Hatvan
509	9	15	„	Szolnok
11	9	20	„	Győr,
909	10	00	„	Szabadka
307	10	05	„	Ruttka, Fülek
23	10	15	„	N.-Kanizsa, Triest
			délután	
311	12	25	sz. v.	Hatvan
301	12	50	gy. v.	Berlin, Ruttka
903	1	05	„	Konstantinápoly
601	1	10	„	Bukarest, Arad
1901	1	25	„	Gyékényes, Pécs
403	1	30	„	Lemberg, Kassa
3	1	45	„	London, Páris, Bécs
503	1	50	„	N.-Várad, Debreczen
1301	2	05	„	Grácz, Fehring
21	4	50	sz. v.	Bicske, N.-Kanizsa
313	5	35	„	Gödöllő
27	6	05	„	Győr,
505	6	20	„	Brassó, Kolozsvár
905	6	40	„	Belgrád, Eszék
305	7	00	Berlin, Rutka, „	 Szerencs
5	7	15	gy. v.	Bécs, Grácz
605	7	20	sz. v.	Brassó, Arad
1007	8	00	„	Fiume, Zágráb, Pécs
1705	8	10	„	Stanislau, M.-Sziget
[3]15	8	20	„	Bicske
407	8	30	„	Munkács, M.-Sziget
1001	8	35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágráb
1507	8	50	sz. v.	Csorba, Kassa
[4]19	9	00	„	Bicske
9	9	15	„	Bécs, Grácz
303	9	20	gy. v.	Berlin, Ruttka
603	9	40	N.-Szeben, Gyfehérv., „	 Kolozsvár. Stanislau
25	9	50	sz. v.	Triest, N.-Kanizsa
401	10	00	gy. v.	Munkács, Kassa
[4]513	10	30	sz. v	Nagy-Káta
[4]317	10	40	„	Hatvan
[3]17	10	40	„	Bicske

Jegyzetek a k. p. érkezéséhez: [1] Közl. jun. 15-töl bez. szept. 15-ig. [2] Közl. máj. 15-töl. Közl. jun. 1-töl bez. szept. 15-ig. [4] Közl. ünnep és vas. máj. 15-töl bez. szept. 15-ig.

Vonat-szám	Óra	Perc	Vonat neme	HONNAN
			délelőtt	
[1]701	12	50	k. ost e. v.	Konstantinápoly Bukarest
161	4	40	sz. v.	Palota-Ujpest
163	5	40	„	Palota Ujpest
151	6	20	„	Vácz
6101	6	30	„	Szolnok, Czegléd
165	6	40	„	Palota-Ujpest
117	6	50	„	Bécs
709	7	15	„	Verciorova
4113	7	25	v. v.	Dorog
217	7	35	tszsz	Berlin, Zsolna
167	7	45	sz. v.	Palota-Ujpest
6011	7	05	v. v.	Lajos-Mizse
[2]139	8	10	sz. v.	Nagy-Maros
713	8	25	„	K.-K. Félegyháza
4101	8	35	„	Esztergom
127	8	45	„	Párkány-Nána
169	10	10	„	Palota-Ujpest
715	10	55	„	Szeged
143	11	05	„	Érsekujvár
			délután	
171	12	55	sz. v.	Palota-Ujpest
[3]141	1	15	„	Nagy-Maros
703	1	25	gy. v.	Bukarest
103	1	50	„	Páris, Bécs
173	1	58	sz. v	Palota-Ujpest
175	3	05	„	Palota-Ujpest
6001	3	15	„	Lajosmizse
135	4	00	„	Nagy-Maros
[3]185	4	10	„	Palota Ujpest
6103	4	20	„	Szolnok, Czegléd
4103	4	35	„	Esztergom
[4]145	5	25	„	Nagy-Maros
177	5	45	„	Palota-Ujpest
115	6	05	„	Bécs, Berlin
179	6	50	„	Palota-Ujpest
711	7	00	„	Temesvár
107	7	25	gy. v.	Bécs
707	7	40	„	Orsova-Temesvár
[3]147	8	05	sz. v.	Vácz
[3]4105	8	15	„	Pilis-Csaba
181	8	25	„	Palota-Ujpest
125	8	45	„	Párkány-Nána
105	9	00	gy. v.	Bécs
1401	9	25	„	Berlin, Zsolna
4111	9	35	v. v.	Esztergom
719	9	58	sz. v.	Szolnok, Czegléd
183	10	05	„	Palota-Ujpest
[3]153	10	20	„	Vácz
137	10	35	„	Nagy-Maros
[5]109	10	45	kiál. ex.	Páris, Bécs
101	11	00	kel. ost. expr. v.	London, Ostende, Páris, Berlin, Bécs,
6013	11	10	v. v.	Lajos-Mizse
[6]901	11	20	keleti expr. v.	Konstantinápoly Belgrád,
[3]187	11	45	„	Palota-Ujpest

Jegyzetek a ny. p. érkezéséhez: [1] Érkezik mind. hétf. és csütörtök. [2] Közl. junius 1-töl [3] Közl. ünnep- és vasárn. máj. 15-töl szept. 15-ig. [5] Közl. ünnep- és vasárnap máj. 15-töl. [5] Érkezik junius 1-töl mind szerd. [6] Érkezik mind. kedd, csütört. és szomb.

A vonatok **érkezése** Buda-Császárfürdő kitérőbe.

4013	7	17	v. v.	Dorog **délelőtt**	4003	4	41	sz. v.	Esztergom **délután**
4001	8	45	sz. v.	Esztergom	[3]4005	8	29	„	Pilis-Csaba
					4011	9	35	v. v.	Esztergom

A vonatok **érkezése** Budapest-Józsefvárosra.

323	6	00	sz. v.	Péczel **délelőtt**	—	—	—	—	—

Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából. (IV., Papnövelde-utcza 8).